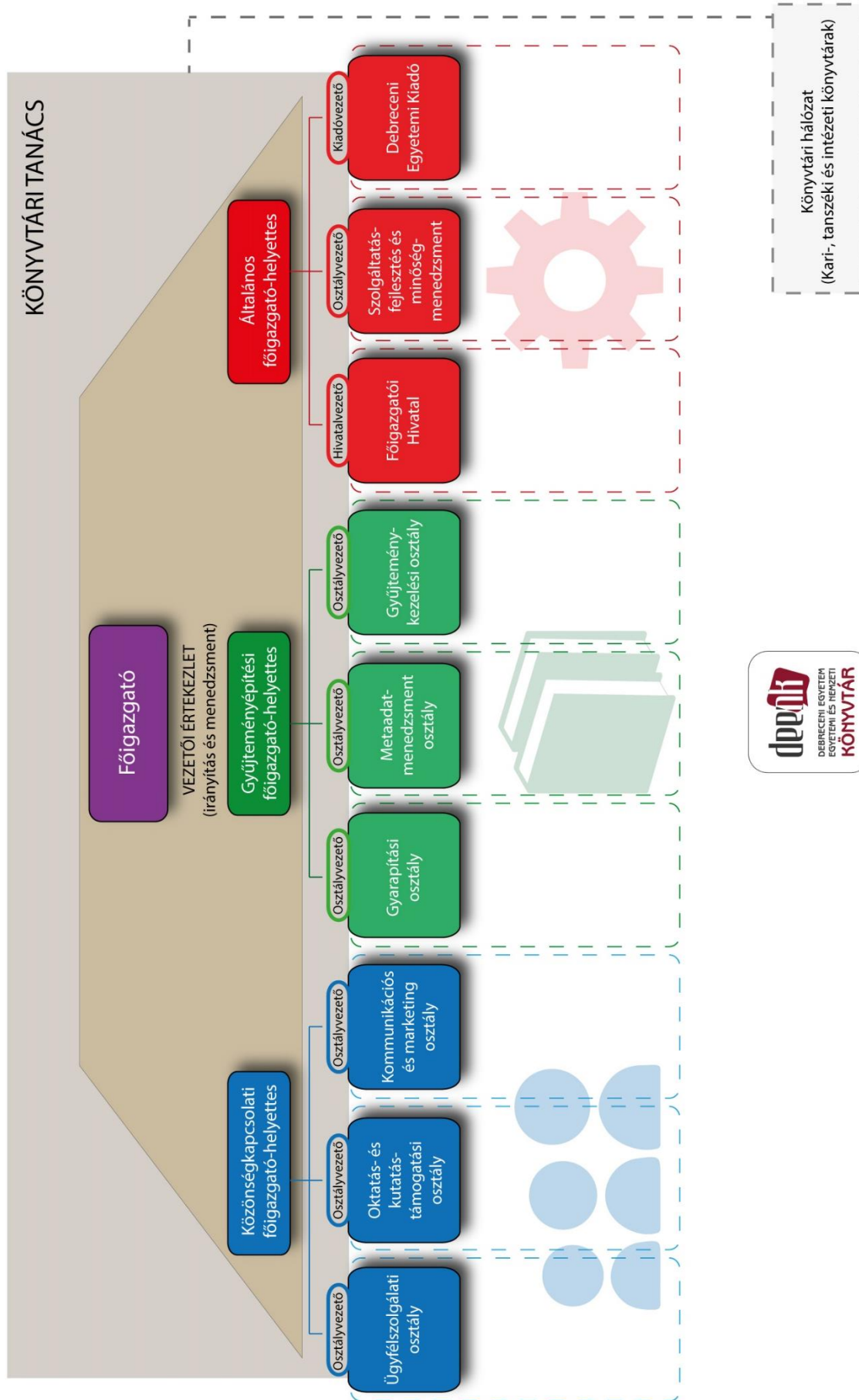

ÉVES BESZÁMOLÓ A **DEENK** TEVÉKENYSÉGÉRŐL 2022

A DEENK KÖNYVTÁRAI 2022-BEN

BCK	Böszörményi úti Campus Könyvtára 4032 Debrecen, Böszörményi u. 138.
BTEK	Bölcsészettudományi és Természettudományi Könyvtár 4032 Debrecen, Egyetem tér 1.
EK	Egészségügyi Könyvtár 4400 Nyíregyháza, Sóstói út 2-4.
ÉTK	Élettudományi Könyvtár 4032 Debrecen, Egyetem tér 1.
KCK	Kassai úti Campus Könyvtára 4028 Debrecen, Kassai út 26.
KK	Kórházi Könyvtár 4031 Debrecen, Bartók Béla út 2-26.
MK	Műszaki Könyvtár 4028 Debrecen, Ótemető u. 2-4.
PK	Pedagógiai Könyvtár 4220 Hajdúböszörmény, Désány István u. 1-9.
SZCK	Szolnok Campus Könyvtára 5000 Szolnok, Mártírok útja 8-10.
ZK	Zeneművészeti Könyvtár 4032 Debrecen, Nagyerdei krt. 82.

Tartalom

HALLGATÓI EREDMÉNYESSÉG TÁMOGATÁSA	5
Innovatív terek, önkiszolgáló funkciók	5
Fizikai terek elérhetősége, használata	5
Kölcsönzés és hagyományos könyvtári szolgáltatások	8
Fizikai dokumentumok forgalma	8
Önkiszolgáló funkciókhoz kapcsolódó adatok	9
Kurzusok, tréningek és más edukációs formák	10
A DEENK SZEREPE A KUTATÁSI ÖKOSZISZTÉMÁBAN	12
A publikáció-menedzsment a DEENK-ben.....	12
Tudóstér-MTMT adatszinkronizáció	13
Élénkülő kari igények	14
Publikációs listák	14
Open science	14
OA tartalmak a DEA-ban és a Tudóstérben	15
OA közlési díjak fedezete	15
Read&Publish támogatás	17
Diszciplína alapú információszolgáltatás és kapcsolattartás – Tematikus útmutatók és szakértő könyvtárosok.....	18
Tudományos ismeretterjesztés - Instantscience.hu	20
Online és elektronikus információforrások biztosítása.....	21
ADATBÁZIS-BESZERZÉSEK	21
Elektronikus könyvek	23
Az átfogó kereső szolgáltatás – a Udiscover fejlesztése	24
Nyomatott szakirodalom biztosítása	26
Szakirodalom vásárlások folyamatának átalakítása	27
Külföldi folyóiratok beszerzése	28
Magyar folyóiratok	29
KOMMUNIKÁCIÓ, PARTNERSÉG, KÉPVISELET.....	30
Online felületek és csatornák	30
Könyvtári honlap	30
A Debreceni Egyetem elektronikus Archívuma (DEA)	30
Közösségi média platformok	30
Podcast	31
Sajtókapcsolatok	32

KULTÚRAKÖZVETÍTÉS ÉS MEGŐRZÉS.....	33
Digitalizálás	33
Retrospektív feldolgozás	34
Rendezvények	34
MŰKÖDÉS, MŰKÖDÉSFEJLESZTÉS.....	35
Könyvtári katalógus építése	35
Állományellenőrzés	36
Állományapasztás.....	37
Átfogó folyamat-felülvizsgálat.....	37
Vezetői folyamatok a DEENK-ben	37
Szervezetfejlesztés.....	38

Hallgatói eredményesség támogatása

Innovatív terek, önkiszolgáló funkciók

A 21. században az egyetemi könyvtári tereknek négyféle alapfunkciót kell kiszolgáltatnia: legyen hozzáférés a technológiához, legyen alkalmas csoportmunkára és társas tevékenységekre, valamint új tudás létrehozására.¹ A DEENK elmúlt években lezajlott (és a jövőben tervezett) térátalakításai révén inspiráló, izgalmas színvilágok és kényelmes személyes terek születtek, ahol csoportos tanulásra, rekreációra, rendezvények lebonyolítására, valamint tréningekre és műhelymunkára alkalmas helyszínek egyaránt a használók rendelkezésére állnak.

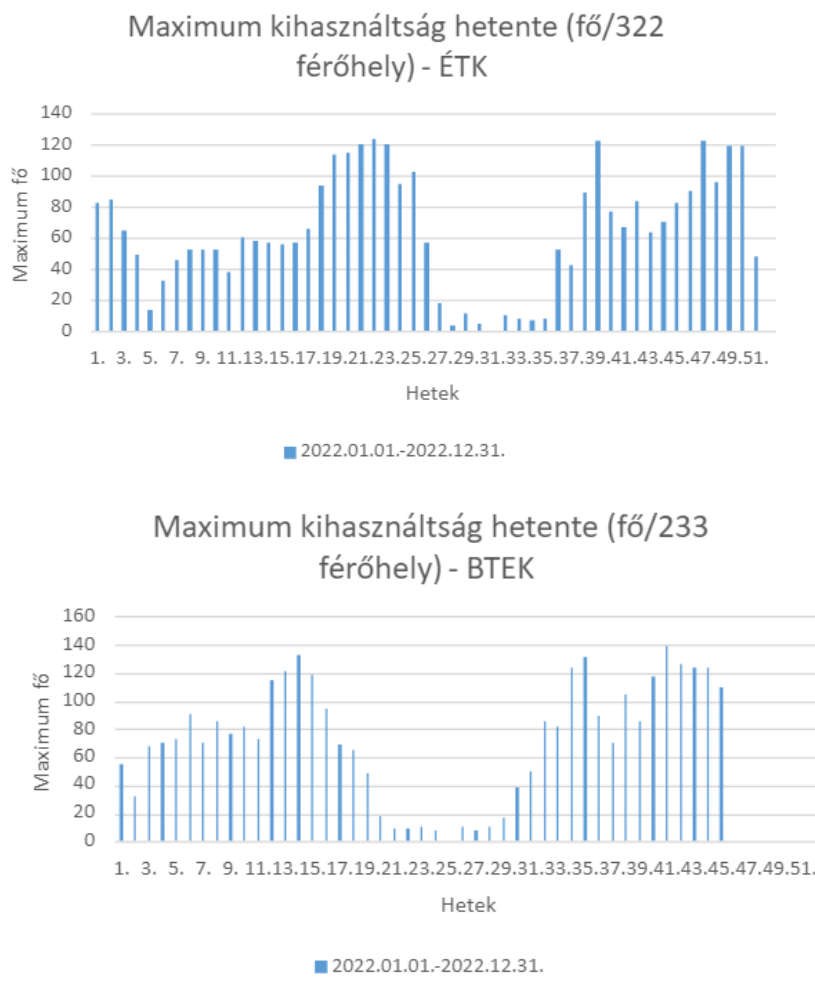
FIZIKAI TEREK ELÉRHETŐSÉGE, HASZNÁLATA

Mindennapi tapasztalatunkká vált, hogy a hagyományos könyvtári funkciók mellett immár önálló szolgáltatássá lépett elő a tér. Felhasználóink nem elhanyagolható része ma már elsősorban a terek használata miatt jön a könyvtárba, egyéb szolgáltatásokat nem feltétlenül vesz igénybe. A könyvtárhasználat e formájának mennyiségi jellegű monitorozására óránként rögzítjük az épületeinkben aktuálisan tartózkodók számát annak érdekében, hogy képet kapjunk tereink kihasználtságának jellegzetességeiről.

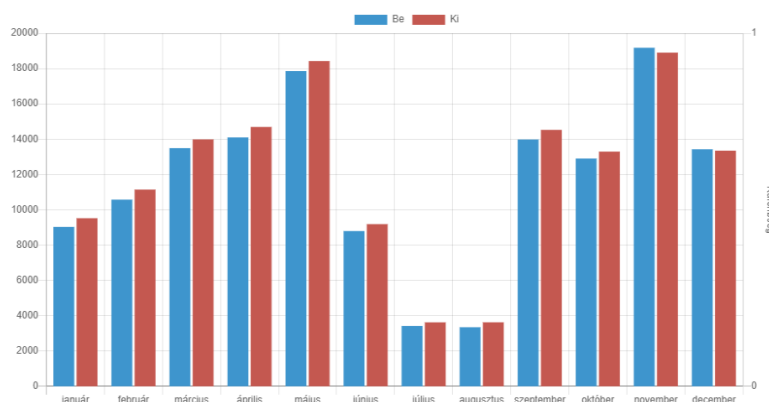
A két legnagyobb könyvtárunk, az ÉTK és BTEK kihasználtsága továbbra is magas, s az adatokból jól kirajzolódik az egyetemi képzéshez igazodó periodicitás. A vizsgaidőszakokban jól láthatóan megugrik a könyvtárhasználat aránya, de az is észrevehető, hogy mindkét helyen az őszi szorgalmi időszak számai magasabbak a tavaszi szemeszterhez képest.

---

¹ Karácsony, G. (2022). Könyvtár, ami körbevesz: egyetemi könyvtári terek és szolgáltatások az open science szolgálatában. In *Valóságos könyvtár - könyvtári valóság: Könyvtár- és információtudományi tanulmányok*. ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet. <https://hdl.handle.net/2437/338656>

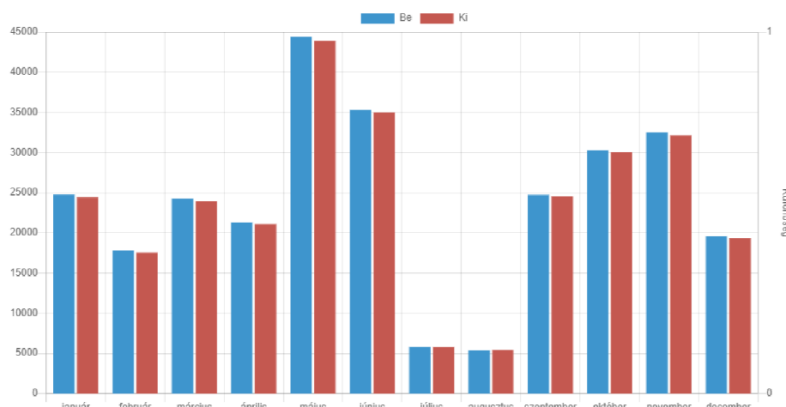

2022 óta e két épület bejáratánál minden be- és kilépést rögzítő kamerákat helyeztünk el. Az adatok arra alkalmasak, hogy képet alkossunk egy-egy könyvtár általános forgalmáról. (Az elemzésben csak a **belépések számát** vettük alapul.)

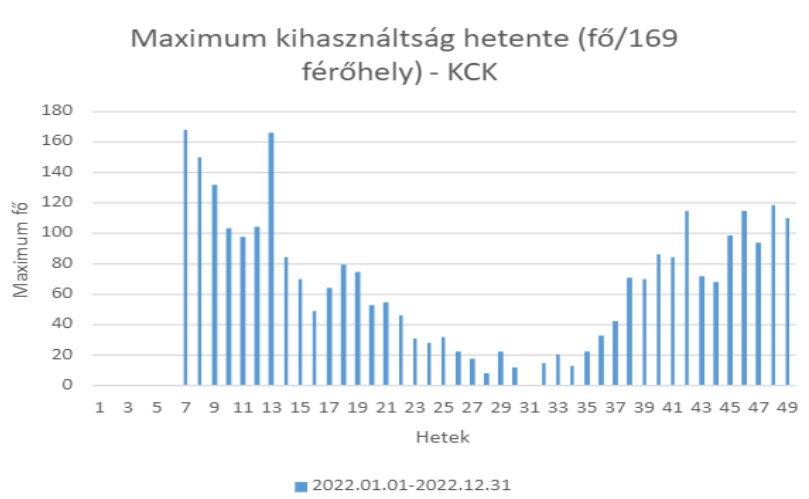
A BTEK bejáratánál rögzített éves adatok szerint is az látszik, hogy a könyvtári forgalom a vizsgaidőszakokban jelentősen megugrik, s a szorgalmi időszakok közül az ősziben némileg magasabb.

Hasonló képet mutatnak az ÉTK bejáratánál lekérdezett adatok is.

A napi belépési adatokat vizsgálva kitűnik, hogy az ÉTK forgalma némileg magasabb. A 2022 őszi szorgalmi időszakban a belépések száma hétköznapokon itt sohasem esett 800 alá. Ugyanez a határ a BTEK esetében 600 körül mozgott.

Könyvtáraink közül a KCK látogatottsága változott 2022-ben szignifikánsan. A Gazdaságtudományi Kar néhány évvel ezelőtti átköltésével a Böszörményi úti campusra, visszaesett ennek a könyvtárnak a forgalma, de az elmúlt évben újra emelkedést regisztráltunk itt. Ez esetben is jellemző, hogy a használók főként a tér által nyújtott lehetőségekért látogatják a könyvtárat. 2023-ra vonatkozó terveink fókuszában éppen ezért a KCK immár 20 éves belső tereinek az új használói igények mentén történő átalakítása áll.

A benttartózkodók számlálásával, valamint a belépési adatok rendszeres elemzésével részletes képet kapunk a hallgatók térhasználati szokásairól, így könyvtáraink

nyitvatartását, üzemeltetését minden korábbinál pontosabban tudjuk megtervezni.

Az így gyűjtött adatokat azonban nem csak belső használatra vesszük igénybe. 2022 januárjától a benntartózkodók két óránként rögzített számát „Van-e szabad hely?” néven honlapunkra is kiveztük, így teremtve lehetőséget arra, hogy a könyvtárba készülők már előre ellenőrizhessék egyes tereink zsúfoltságát.

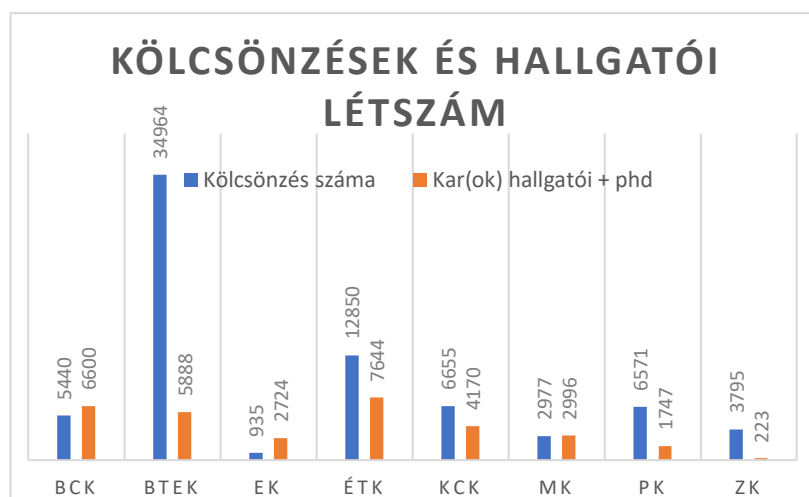
A lapot az év végéig csaknem 3.000 alkalommal nyitották meg, ami mutatja, hogy hasonló, a terekhez kapcsolódó tájékoztató szolgáltatásokra igény van a használók körében. Terveink szerint 2023-ban a KCK vonatkozásában is elérhetővé tesszük a létszámadatokat a honlapon.

Kölcsönzés és hagyományos könyvtári szolgáltatások

FIZIKAI DOKUMENTUMOK FORGALMA

Regisztrált felhasználóink száma meghaladja a 15 ezret, de miután nyilvános könyvtárként alapszolgáltatásaink bárki számára díjmentesen vehetők igénybe, az általunk kiszolgált használó közönség ennek többszöröse. 2022-ben használóink csaknem 75 ezer dokumentumot vettek kézbe, és összesen 242.606 tranzakciót (kölcsönzés, hosszabbítás, visszahozatal stb.) kezdeményeztek könyvtárainkban.

Amennyiben az egyes könyvtárainkban történt kölcsönzések számát összevetjük a gyűjteményéhez kapcsolódó kar(ok) hallgatóinak létszámával, láthatóvá válik, hogy az érintett kar hallgatói milyen mértékben támaszkodnak az ottani könyvtárunk által biztosított dokumentum-bázisra tanulmányaik alatt.

A mennyiségi adatokból kiszámítható, hogy könyvtáraink közül az ÉTK, KCK és az MK esetében normál mértékben igazodik egymáshoz a kölcsönzések és a hallgatók átlagos száma: e gyűjteményekben minden hallgatóra 1-1,6 kölcsönzés jutott 2022-ben.

A legnagyobb kölcsönzési arányt a ZK produkálta, ahol minden hallgatóra átlagosan 17 (!) kölcsönzés jutott. Ez a magas szám az ottani speciális dokumentum-igényből táplálkozik: a kar hallgatói főként a *kottákért* térnek be a könyvtárba, melyekhez viszonylag nehéz más forrásból hozzáférni, sokszorosítani nem lehet őket, s amiket rövid ideig használnak. A BTEK-re vonatkozó adat (kb. 6 kölcsönzés/hallgató) mögött egyrészt az áll, hogy az általa kiszolgált tudományterületek erősen fizikai dokumentum-központúak, másrészt a szakgyűjteményen túl ebben a könyvtárban található a legnagyobb szabadpolcon elhelyezett szórakoztató és ismeretterjesztő irodalom is. Ebből fakadóan ennek a könyvárnak a legsokfélebb a felhasználói köre is. A PK magas kölcsönzési aránya (kb. 4 kölcsönzés/hallgató) is azt mutatja, hogy a Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai kar hallgatói számára fontos és erősen használt irodalomházist szolgáltat.

Fordított a helyzet azonban a BCK és az EK vonatkozásában. Annak ellenére, hogy előbbi a második legnagyobb hallgatói létszámú karokat (GTK, MÉK) szolgálja ki, a kölcsönzések viszonyított mértéke alacsony. Csak ebben a két könyvtárban kisebb a kölcsönzések száma, mint a hallgatóké: a BCK-n 0,82 kölcsönzés jut egy hallgatóra, az EK-n pedig 0,34. E két könyvtárban tehát nem találkoznak kielégítő mértékben a hallgatói igények és a nyújtott szakirodalom jellege, ami világosan kijelöli számunkra e téren a 2023-as év fő cselekvési irányát.

ÖNKISZOLGÁLÓ FUNKCIÓKHOZ KAPCSOLÓDÓ ADATOK

Könyvtáraink magas kihasználtsága és a 21. századi trendek egyaránt az önkiszolgáló funkciók fokozatos bővítésének szükségességét követelik meg. Az elmúlt évek beruházásai, valamint munkaszervezésben és működésként bevezetett változtatások mind azt a célt szolgálták, hogy a használók szolgáltatásaink egyre bővülő körét önállóan is igénybe tudják venni.

Az online könyvtári tranzakciók (beiratkozás, hosszabbítás, raktári kérés) mellett, mostanra 4 könyvtárunkban valósult meg a könyvkölcsönzés és visszahozatal önálló elvégzésének lehetősége is. Ezen gyűjteményekben – a pénzügyi tranzakciók kivételével – már minden kölcsönzési funkció könyvtáros beavatkozása nélkül is igénybe vehető, ami a szolgáltatási élmény javulása mellett a könyvtári erőforrás-gazdálkodásra is pozitív hatással van.

A használati adatok alapján elmondható, hogy az önkiszolgáló funkciók kiépítésébe fektetett energia egyértelműen megtérült. Bár csak négy könyvtárban érhető még el, de a DEENK egészére vetített összes kölcsönzés 46%-át, és a visszavétel 27%-át használók már önállóan végzik.²

---

² Önálló könyvvisszaadásra azonban csak 3 könyvtárunkban van egyelőre lehetőség, így ez az arány még inkább pozitívnak értékelendő.

Árnyaltabb képet kapunk azonban, ha az egyes könyvtárakat külön vizsgáljuk. A BTEK 34.964 kölcsönzésének 74%-a zajlott az automatáknál, és az ÉTK-ban is eléri a 62%-ot az arány. Némileg alacsonyabb, de kielégítő számokat látunk a visszavételnél: a BTEK-ben a könyvek 45%-át, az ÉTK-ban pedig 17%-át helyezték el a használók a visszaadó automatákba. (Általános tapasztalatunk, hogy a használók nagyobb része a személyes visszaadást részesíti előnyben).

A kisebb méretű BCK-n és a PK-n azonban továbbra is a tranzakciók személyes igénybevétele a döntő: előbbiben az önálló kölcsönzés aránya 13%, utóbbiban pedig nem éri el a 4%-ot.

Az RFID alapú önkiszolgáló rendszer kiépítését egy 2017-ben indított, ütemezett terv szerint valósítjuk meg. A BCK-n kezdtük, majd sorrendben a PK-n, ÉTK-n, s végül a BTEK-ben kiépített rendszer mostanra számos olyan információt nyújt, melyek alapján felülvizsgálat alá vehetjük az immár 5 éves elképzeléseket, s a PDCA szellemében³ újraalkothatjuk a jövőbeni célkitűzéseket.

A kölcsönzési adatokból az tűnik ki, hogy az önálló kölcsönzés lehetősége inkább a nagy épületekben kellően hatékony. Az állományok nagysága, a használók magasabb száma mellett ezt az is erősíti, hogy a kollégák bizonyos feladataik végzésekor itt elhagyják a pultokat, így „terelve” a kölcsönzések egy részét az önkiszolgáló terminálokra. A kisebb, egy-két helyiségből álló könyvtárak (mint a PK és a BCK) esetében viszont a könyvtárosok állandóan az ügyfélszolgálati ponton tartózkodnak, ezért ott kisebb az önálló használat motivációja.

Kurzusok, tréningek és más edukációs formák

A hallgatók piacképes diplomaszerezését használható tudás átadásával és transzverzális kompetenciák (soft skillek, kritikus gondolkodás stb.) fejlesztésével támogatjuk.

A digitális írástudáshoz és a diszciplína-specifikus információkereséshez kapcsolódó ismereteket az ÁJK, ÁOK, FOK, GYTK és MK hallgatóinak kötelező, a BTK és TTK kar hallgatóinak kötelezően választható *kurzusok* formájában oktatjuk angol és magyar nyelven. Ezeket a kurzusokat a karok hirdetik, de a könyvtár munkatársai tartják meg. A kurzusok száma nem gyarapodott, a résztvevő hallgatók létszáma is a korábbi évek szintjén mozog: az általunk megtartott 62 kurzuson összesen 1.046 hallgató vett részt.

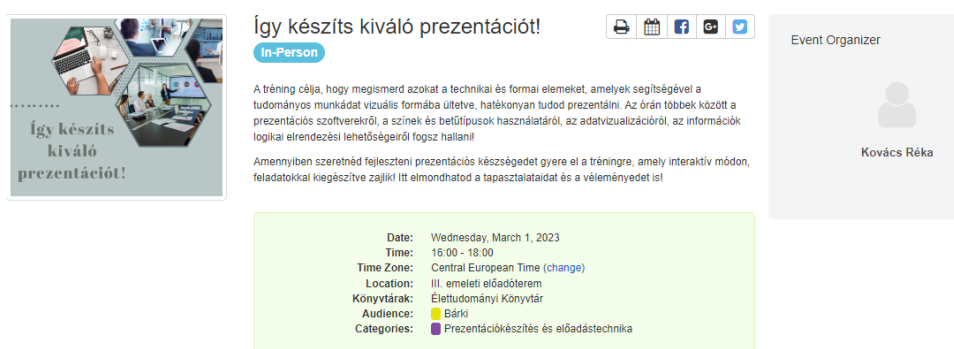
Továbbra is részt veszünk a PhD hallgatók számára tartott kutatási alapismeretek kurzusban, ahol 3 alkalommal tartanak előadást a könyvtár dolgozói. Első alkalommal 2022-ben került meghirdetésre *kutatási adatkezelés* kurzusunk, amelyet valamennyi doktori iskola hallgatója számára szerveztünk meg.

---

³ Plan-Do-Check-Act

Saját oktatási tartalomként hoztuk létre néhány éve az ún. *tréningeket*. Ezek népszerűsége folyamatosan emelkedik, s 2022-ben a korábbi szakdolgozatírási és hivatkozáskészítési tréning mellé új tartalmakat (hatékony előadás tartása, prezentációkészítés) is beemeltünk a palettára. Az évben 92 tréninget tartottunk, amelyvel mind a 13 kart sikerült megszólítanunk. Az interaktív módszertannal lebonyolított képzéseken 943-an vettek részt. Sikerrel teljesítettük előző évi célkitűzésünket és a ZK-n is hirdettünk egy, az EK-n pedig két alkalmat.

Saját oktatási tartalmainkat 2022 őszétől a LibCal rendszerben regisztráljuk. Az eredendően a tanulószobák foglalására beszerzett szoftver könnyen kezelhető, felhasználóbarát felületet kínál minden meghirdetett tartalomnak.

Így készíts kiváló prezentációt!

In-Person

A tréning célja, hogy megismerd azokat a technikai és formai elemeket, amelyek segítségével a tudományos munkádat vizuális formába ültetve, hatékonyan tudod prezentálni. Az órán többek között a prezentációs szoftverekről, a színek és betűtípusok használatáról, az adatvizualizációról, az információk logikai elrendezési lehetőségeiről fogsz hallani!

Amennyiben szeretnéd fejleszteni prezentációs készségedet gyere el a tréningre, amely interaktív módon, feladatokkal kiegészítve zajlik! Itt elmondhatod a tapasztalataidat és a véleményedet is!

Date: Wednesday, March 1, 2023
Time: 16:00 - 18:00
Time Zone: Central European Time (change)
Location: III. emeleti előadóterem
Könyvtárak: Élettudományi Könyvtár
Audience: Bármilyen
Categories: Prezentációkészítés és előadástechnika

Event Organizer: Kovács Réka

A hozzá kapcsolódó, honlapunkra kivezetett naptárban nyomon követhető az órarend, a beépített statisztikai adatok révén pontosan monitorozható tevékenységünk eredményessége is. Ezek alapján többek között az látszik, hogy a hallgatók körében nagy az *online képzések népszerűsége*, ezért 2023-ban megvizsgáljuk, hogy az élő online előadások mellett oktatási tartalmaink egy részét miként tudnánk video-alapú tartalmakként a hallgatók elé tárni.

Registration Type	Total Events	Confirmed Registrations	Waiting-List Registrations	Cancelled Registrations	Anticipated Attendance	Actual Attendance	Confirmed Attendance
Total	89	951	0	191	413	0	165
In-Person	-	535	0	152	-	0	86
Online	-	416	0	39	-	0	79

Részvétel a diákok, hallgatók gyakorlataival kapcsolatos feladatokban

Oktatástámogatási feladataink speciális területe a *szakmai gyakorlat* lehetőségének biztosítása egyetemi hallgatók számára. 2022-ben 4 fő szakmai gyakorlatos informatikus könyvtáros hallgató 320 órát dolgozott a könyvtárban. Ez idő alatt 1.701 oldal digitalizálásban vettek részt és 466 XML fájlt készítettek el.

Az egyetemi hallgatók mellett 15 középiskolai diák választotta a DEENK-et *közösségi szolgálata* helyszínéül. A középiskolás diákok összesen 409 órát töltöttek a Gyűjteménykezelési osztályon, mialatt 102 publikáció 19.525 oldalát digitalizálták be.

A DEENK szerepe a kutatási ökoszisztémában

A publikáció-menedzsment a DEENK-ben

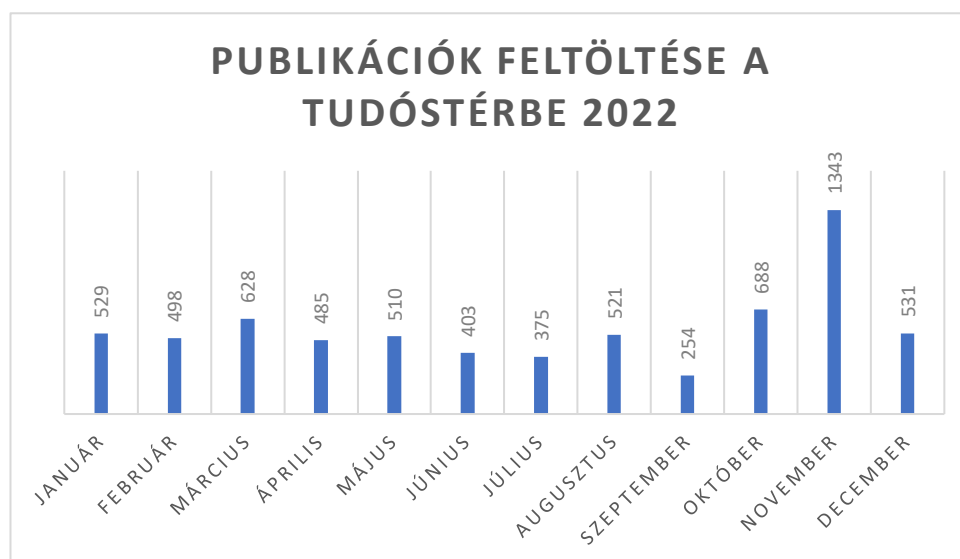
A 2022-es évben újraalkottuk az egyetemi publikáció-menedzsmenthez kapcsolódó szolgáltatásaink vízióját. Fő célkitűzésünk egy olyan rendszer kialakítása, mely hatékonyan támogatja a kutatókat a publikációs életciklus minden szakaszában, releváns adatokat szolgáltat a tudományos teljesítményről egyéni, kari és intézményi szinten, valamint ösztönzi a magas minőségű (Q1, Q2 szintű) publikációk megszületését.

E jövőkép megvalósításának első lépéseként a publikáció kezelés már létező elemeit (Tudóstér, DEA, OA támogatás, MTMT DE szintű gondozása), egy átfogó folyamatban egységesítettük. Az „Egykapus” szolgáltatásnak nevezett elképzelés középpontjában az *iDEa Tudóstér* áll, s az erre az évre tervezett rövidtávú célja, hogy megszüntesse a DE kutatóinak kettős (helyi és országos) irányú publikáció-regisztrációs kötelezettségét, miközben gondoskodik az adatok ellenőrzéséről, a teljes szöveg archiválásáról és láthatóságának biztosításáról.

Az előkészületeket követően a folyamatot 2022. november 1-től vezettük be. Ettől az időponttól a Tudóstérbe kerülő publikációs adatokat, az érintett tudományterület speciális elvárásainak megfelelő módon a DEENK további kérés nélkül áttölti az MTMT-be, így a DE kutatóinak a publikációik adatait és teljes szövegét csak az általunk kezelt rendszerbe kell feltölteniük, a könyvtár ezt követően a gondoskodik az országos rendszerben való megjelenésről.

A komplex folyamat életbe léptetéséhez szükséges humán-erőforrást a szak-tájékoztatói feladatkör kibővítésével biztosítottuk. Az szükséges elméleti és gyakorlati ismeretek átadása az Oktatás- és kutatástámogatási osztályon kidolgozott képzési program mentén haladt.

A bevezetés után szignifikánsan megugrott a Tudóstér-betöltések száma: az éves betöltés csaknem 20%-a novemberben került a rendszerbe, de a kibővített erőforrásoknak köszönhetően a leterheltség kezelhető mértékű maradt, a publikációk mindegyike az általunk vállalt 10 munkanapon belül megjelent a Tudóstérben és az MTMT-ben, teljes szövegük pedig elérhetővé vált DEA-ban.

A 2023-as évben a tendencia további erősödése érzékelhető⁴, ami a kapcsolódó erőforrások további kiterjesztésének szükségességét vetíti előre. Mindeközben a karokkal ezzel kapcsolatban megélénkülő párbeszéd az „Egykapus” szolgáltatás jövőbeni kereteinek megtervezéséhez ad elengedhetetlen információt.

TUDÓSTÉR-MTMT ADATSZINKRONIZÁCIÓ

A Tudóstérhez kapcsolódó publikáció-menedzsment szolgáltatás fontos eleme a helyi adatok szinkronizálása a Magyar Tudományos Művek Tárával, amit kétirányú folyamatként valósítunk meg: amellet, hogy a Tudóstérbe töltött cikkeket – a fent leírt módon – továbbítjuk az MTMT-be, a *helyi szerzői profilokat is kipótoljuk az országos tárban lévő adatokkal.*

E retrospektív adatszinkronizálást a feltöltésekkel megegyező alapelvek mentén végezzük, vagyis a publikációs adatok mellett a cikkek teljes szövegének archiválását is elvégezzük. Amennyiben nem lehet fel elektronikusan formátumú teljes szöveg, úgy azt a saját gyűjteményünkből, utólagos digitalizálással pótoljuk, s a kapcsolódó szerzői jogi kööttségeket szem előtt tartva archiváljuk az intézményi repozitóriumban.

E munkának köszönhetően egy olyan, teljes szövegű dokumentumokon alapuló adatbázist hozunk létre, mely mindenkor lehetővé teszi a tudományos teljesítmény hiteles igazolását, a kutatók egy helyen összegyűjtve érhetik el publikációikat, valamint növeli a biztonságot is azzal, hogy a teljes szövegű archívumra építve egy esetleges adatvesztés után is bármikor visszaállíthatóvá teszi a publikációs adatokat.

⁴ Az energetikai szünet miatt a decemberi betöltések zöme a 2023. januári adatokban fog megjelenni

Az MTMT-ből történő visszamenőleges szinkronizálással 2022-ben 836 tétel került a helyi adatbázisba, melyből 165 tételhez helyben végeztük el a teljes szöveg digitalizálását. Ez utóbbi során 2000-2019 között született könyvekkel, könyvrészletekkel, illetve folyóiratcikkekkel gyarapodtak a szerzői publikációs profilok.

2022-ben 5.768 tétellel gyarapodott a Tudóstér. Az év végi állapot szerint összesen már több mint 100 ezer (100.002) publikációról tárolunk itt információkat. A kapcsolódó tudósprofilok száma 4.151-re nőtt, emellett 645 kutatási egység (kar, doktori iskola, tanszék) és 183 egyetemi pályázat publikációs teljesítménye monitorozható az online adatbázisban.

A DEA-ba 5.930 egyetemi publikáció teljes szövege került be 2022-ben és 1.605 cikkel nőtt a nyílt hozzáférésű tételek száma.

ÉLÉNKÜLŐ KARI IGÉNYEK

Az év második felében jelentősen megnőtt a tudományos teljesítmény kari szintű igazolásához kapcsolódó adatszolgáltatási igények száma. A sporadikusan érkező, jellemzően rövid határidejű kérések teljesítése jelentős kapacitásokat köt le, s a kérések tárgya sem minden esetben tisztázott kellően. A 2023-as évre vonatkozó fontos célkitűzésünk, hogy a fent érintett „Egykapus” folyamat, valamit az egyetem vezetésével folytatott egyeztetések révén az ilyen jellegű kérések megfelelő keretek között csatornázva, pontosan meghatározott igények mentén, kiegyensúlyozottabb ütemben érkezzenek, hogy a könyvtár hatékonyan tudja az ezzel kapcsolatos feladatait ellátni.

PUBLIKÁCIÓS LISTÁK

A Tudóstérből származó adatok alkalmasak a kutatási teljesítmény igazolására. A legfontosabb általunk kiállított igazolás a Hitelesített Publikációs Lista, melyből 2022-ben 501-et állítottunk ki kinevezésekhez, habilitációkhoz, PhD listákhoz és különböző ösztöndíjakhoz.

Open science

A Debreceni Egyetemen az alábbi formákban valósul meg a tudományos eredmények nyílt hozzáféréseinek támogatása:

- a közlemények open access (OA) elhelyezésével a DEA-ban;
- a közlési díjak különböző mértékű átvállalása révén;
- a Publikációs Platform üzemeltetése az egyetemi folyóiratok számára;
- az Egyetemi Kiadó open access kiadványainak formájában.

OA TARTALMAK A DEA-BAN ÉS A TUDÓSTÉRBE

A publikáció-menedzsment folyamat részeként minden esetben ellenőrizzük, hogy a feltöltött tartalmak hogyan feleltethetők meg az open access elveinek. 2022-es betöltésekkel (1.605 cikk) immár 16.928 publikáció érhető el *korlátozás nélkül* az adatbázisban.

Az OA publikációk mindenképpen előnyt jelentenek a tudományos teljesítmény láthatósága, használata és idézettsége szempontjából. A top 10 letöltött OA publikáció a GTK, az ÁJK, a GyGyK, a MÉK és az MK oktatóinak, kutatóinak tollából került ki. A legtöbb letöltést produkáló tartalom 2022-ben:

Kapa, M., Siposné Bíró, N., Nádas, G., Rab, H., Zoltán, H., Zoltán, L., Gyekiczky, T.: A bírósági végrehajtás magyarázata. Complex Kiadó Jogi és Üzleti Tartalomszolgáltató Kft, Budapest, 1088 p., 2009. ISBN: 9789632249872

Letöltések: 3557

OA KÖZLÉSI DÍJAK FEDEZETE

Az Open Access folyóiratokban történő közlés esetén a megjelentetésért a kiadók *közlési díjat (APC – Article Processing Charge)* számíthatnak fel. A nyílt hozzáférésű publikálás ösztönzésére a Debreceni Egyetem 2016-tól 50%-os pénzügyi fedezetet biztosít a publikációk közlési díjának támogatására, amihez a DEENK nyújt szakmai és adminisztratív támogatást.

A 2022-es évben 319 nyílt hozzáférésű közlemény esetében dolgoztunk fel APC igényt, amiből 314 kapott támogatást, összesen bruttó 122.747 eFt értékben. Az igénylések legnagyobb számban továbbra is az ÁOK kutatói részéről érkeznek.

Kar	Támogatott cikkek (db)	Támogatás összege (br.)
ÁOK	123	52 032 341 Ft
MÉK	55	21 401 831 Ft
TTK	43	15 853 621 Ft
GTK	30	9 781 561 Ft
MK	15	5 040 910 Ft
GYTK	13	4 887 466 Ft
BTK	12	3 750 126 Ft
IK	7	2 377 009 Ft
NK	5	2 630 079 Ft
EK	4	2 055 713 Ft
FOK	4	1 745 520 Ft
SzC	1	523 939 Ft
ETK	1	430 664 Ft
GYGYK	1	237 019 Ft
Összesen	314	122 747 799 Ft

2022-ben mind az igények száma, mind a támogatási érték növekedett az előző évhez képest, de az adatokat vizsgálva erős inflációs hatás mérhető: míg az igénylések száma 15%-kal emelkedett (274-ről 314-re), addig a ráfordított összeg (ami 2021-ben: 93.389 eFt volt) 31%-os növekedést mutat.

A 2022-es évben az összes támogatott közlemény 70%-a Q1-es besorolású folyóiratban jelent meg, 25%-a Q2-es besorolású folyóiratban, míg 2% a Q3, 1% pedig Q4-es kategóriába számítható. A támogatott cikkek csupán 2%-a nem rendelkezik Q értékkel.

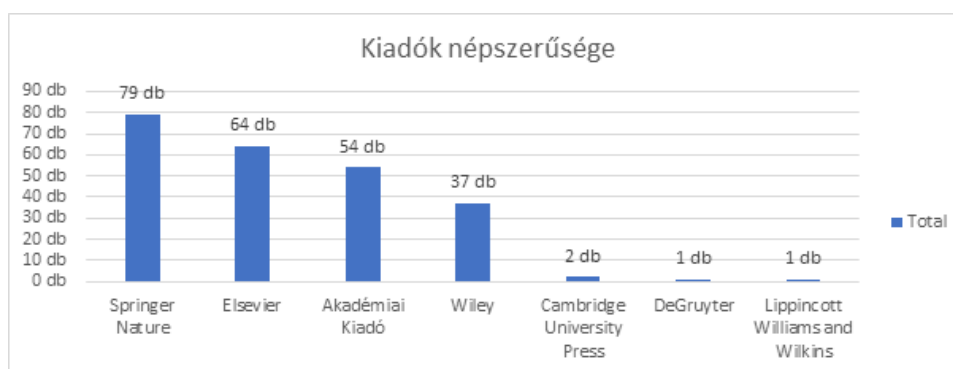
Kar	Publikációk száma (db)					Összesen
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q érték nélkül	
ÁOK	86	31	2	2	2	123
MÉK	46	9	-	-		55
TTK	39	4	-	-		43
GTK	14	10	2	1	3	30
MK	5	8	1	-	1	15
GYTK	12	1		-		13
BTK	3	8	1	-		12
IK	3	4	-	-		7
NK	3	2	-	-		5
FOK	4	-	-	-		4
EK	4	-	-	-		4
SzC	1	-	-	-		1
ETK	1	-	-	-		1
GYGYK	-	-	-	1		1
Összesen	221	77	6	4	6	314

READ&PUBLISH TÁMOGATÁS

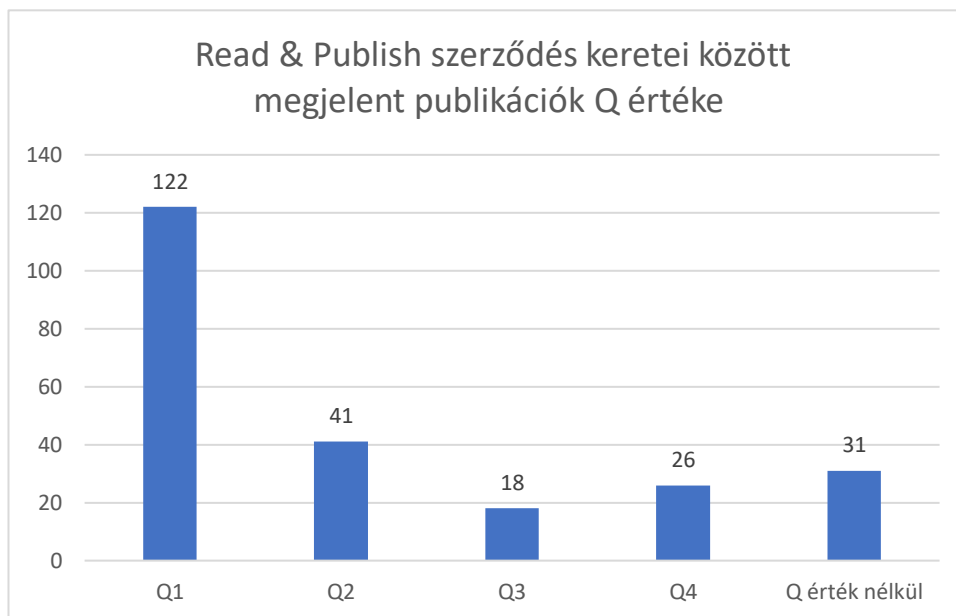
A EISZ információsztálgáltatási program keretében a Debreceni Egyetem hét kiadóval kötött ún. Read&Publish szerződést 2022-ben. A megállapodás lehetővé teszi, hogy a DE kutatói további APC fizetés nélkül jelentethessenek meg open access publikációkat az érintett kiadók folyóirataiban. A szerződések összértéke 244.490 eFt.

- Akadémiai Kiadó
- Cambridge University Press
- DeGruyter
- Elsevier
- Oxford University Press
- Springer Nature
- Wiley

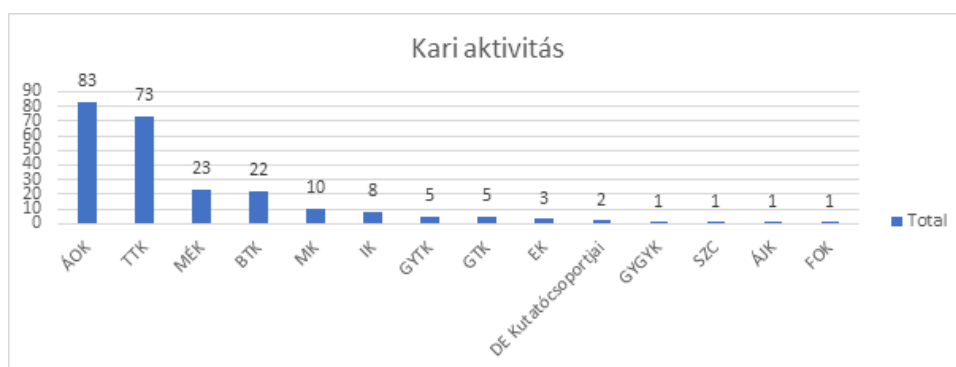
2022-ben ismét a Springer Nature kiadó volt a legnépszerűbb, amit az Elsevier, majd az Akadémiai Kiadó követ. Az ÁOK kutatói élnek a legnagyobb számmal ezzel a lehetőséggel, amit szorosan követ a TTK – e két karról érkeznek az igények 65%-a.

Read&Publish támogatással született 238 cikk fele Q1 besorolású, s csupán 13%-uk nem rendelkezik Q értékkel.

Össességében elmondható, hogy 2022-ben az APC támogatás és a Read&Publish szerződések révén a Debreceni Egyetem minden karán született legalább egy open access publikáció.

Diszciplína alapú információszolgáltatás és kapcsolattartás – Tematikus útmutatók és szakértő könyvtárosok

A 2022-es év fontos eredménye volt a kutatóknak és hallgatóknak egyaránt szóló *tudományterületi útmutatók* létrehozása a könyvtár honlapján.⁵ Ezek elsődleges funkciója, hogy egy-egy tudományág vonatkozásában átfogó tájékoztatást adja-

⁵ Az elképzelés első ötlete még 2019-ig nyúlik vissza, de a közbejött pandémia, valamint a technikai megvalósítással kapcsolatban felmerült nehézségek miatt a megvalósítás elhúzódott.

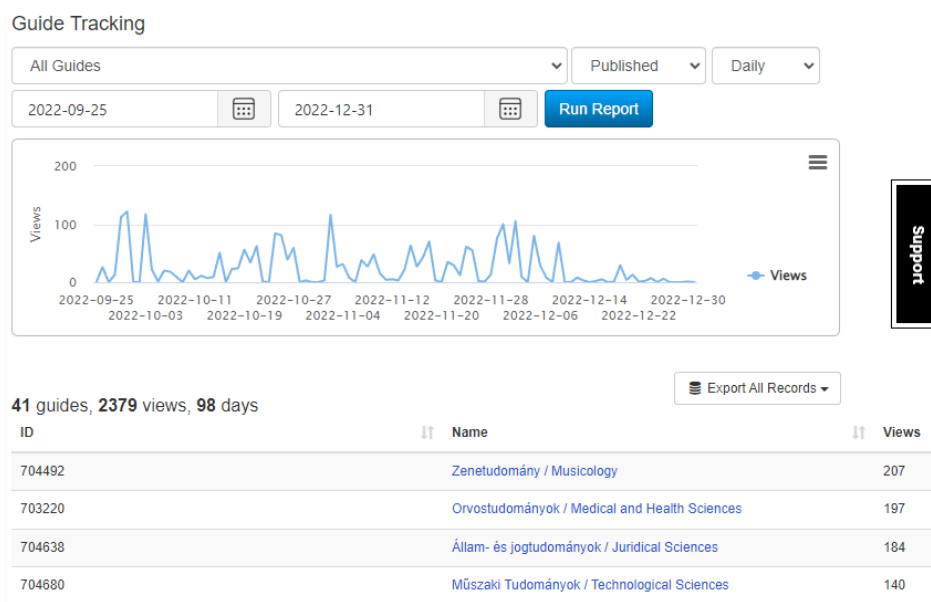
nak minden, a könyvtárban elérhető (nyomtatott és elektronikus) információforrásról, kapcsolódó szolgáltatásainkról, azok használatához szükséges alapvető tudnivalókról.

Az útmutatók létrehozása és gondozásának feladata a szaktájékoztatói munkakör részeként valósult meg, a technikai hátterét a Springshare Libguides nevű szoftvere adta.

A szoftver legnagyobb előnye, hogy egységes, sablonokon alapuló struktúrát kínál, ami nagyban megkönnyíti az egyes lapok létrehozását, emellett alkalmas az információforrások automatikus generálással történő megjelenítésére. Ennek köszönhetően az adatbázisok, e-könyvek, e-folyóiratok listája a központi adattárból lekérdezve a mindenkor aktuális képet mutatja, jelentősen csökkentve ezzel a lapok fenntartására és naprakészen tartásra fordítandó erőforrásokat.

A projekt során összesen 41, a MAB tudományterületi felosztásán alapuló tematikus oldal létrehozását végeztük el. A tartalmak kidolgozása és a Libguides-lapok formai megtervezése az év első felében lezajlott, az új szolgáltatás bevezetésére szeptemberben került sor.

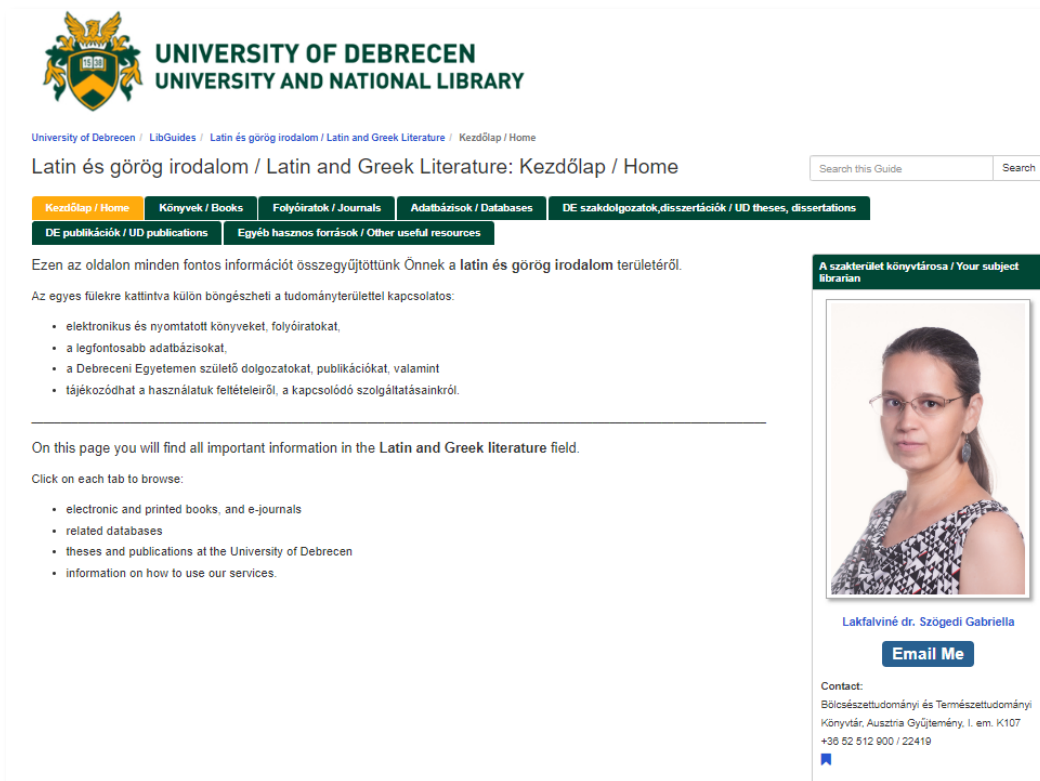
A Libguides átfogó statisztikai adatokat is szolgáltat az egyes lapok látogatottságáról, egyéb használati jellemzőkről.

A megnyitásukat követően az év végéig 2.379 látogatást regisztráltunk a lapokon. A leggyakrabban megtekintett tartalom a zenetudományokhoz kapcsolódik, melyet az orvostudomány és az állam- és jogtudomány követ.

A tematikus oldalakhoz kapcsolódóan újrafogalmaztuk a szaktájékoztató munkatársak feladat- és szerepkörét is. Az oldalak mindegyike egy-egy szaktájékoztató

gondozásában áll, akinek *digitális névjegye*, mint az adott téma szakértő könyvtárosa jelenik meg az oldalon. E digitális névjegy fontos eleme (az elérhetőségek mellett) az érintett kolléga fényképe és rövid szakmai bemutatkozása, amivel a közvetlen, személyes jellegű kapcsolódások erősítését kívánjuk elérni.

The screenshot shows the website of the University of Debrecen Library. At the top left is the university's crest and the text "UNIVERSITY OF DEBRECEN UNIVERSITY AND NATIONAL LIBRARY". Below this is a breadcrumb trail: "University of Debrecen / LibGuides / Latin és görög irodalom / Latin and Greek Literature / Kezdőlap / Home". The main heading is "Latin és görög irodalom / Latin and Greek Literature: Kezdőlap / Home". There is a search bar on the right. Below the heading are several navigation tabs: "Kezdőlap / Home", "Könyvek / Books", "Folyóiratok / Journals", "Adatbázisok / Databases", "DE szakdolgozatok, disszertációk / UD theses, dissertations", "DE publikációk / UD publications", and "Egyéb hasznos források / Other useful resources". The main content area contains the text: "Ezen az oldalon minden fontos információt összegyűjtöttünk Önnek a latin és görög irodalom területéről. Az egyes fűlekre kattintva külön böngészheti a tudományterülettel kapcsolatos:" followed by a list of resources: "elektronikus és nyomtatott könyveket, folyóiratokat", "a legfontosabb adatbázisokat", "a Debreceni Egyetemen születő dolgozatokat, publikációkat, valamint", and "tájékozódhat a használatuk feltételeiről, a kapcsolódó szolgáltatásainkról." Below this is a section titled "On this page you will find all important information in the Latin and Greek literature field. Click on each tab to browse:" with a list of categories: "electronic and printed books, and e-journals", "related databases", "theses and publications at the University of Debrecen", and "information on how to use our services." On the right side, there is a profile box for "A szakterület könyvtárosa / Your subject librarian" featuring a photo of Lakfalviné dr. Szőgedi Gabriella, her name, an "Email Me" button, and contact information: "Contact: Bölcsészettudományi és Természettudományi Könyvtár, Ausztria Gyűjtemény, I. em. K107 +36 82 512 900 / 22419".

TUDOMÁNYOS ISMERETTERJESZTÉS - INSTANTSCIENCE.HU

A 2019-ben indított Instantscience.hu nevű blogunk célja, hogy a heti rendszerességgel születő rövid, könnyen feldolgozható cikkekkel képet adjon a 21. századi tudományos kommunikációban zajló változásokról, segítse a kutatóközönség ez irányú ismereteinek bővítését.

A blogon az elmúlt évben 47 cikket posztoltunk. Összesen 4.821 látogató, 9.253 alkalommal nyitotta meg a tartalmak valamelyikét.

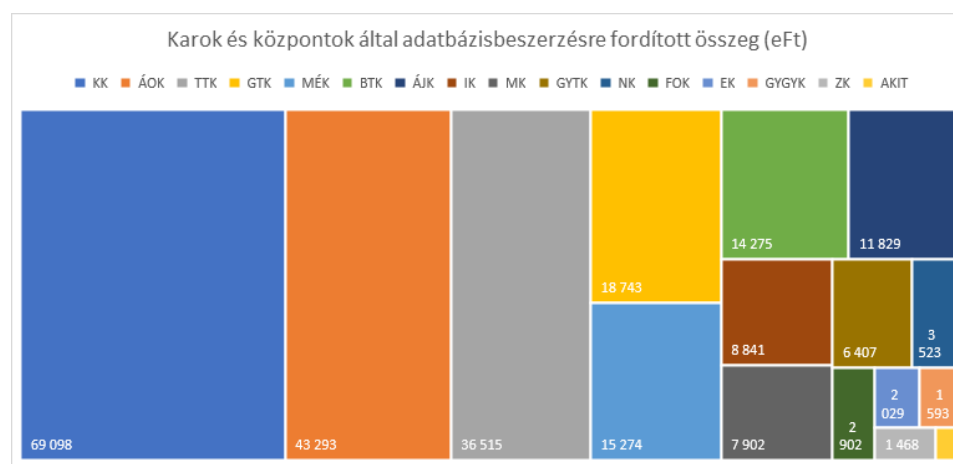
2023-ban újra kell gondolnunk e tartalom fenntartásának kérdését. Tapasztalataink szerint a heti rendszerességgel születő cikkek jelentős erőforrást kötnek le, ezért a jövőben inkább a tartalmi minőség javítása irányába kívánunk elmozdulni azzal, hogy a posztok gyakoriságát ritkítjuk.

Online és elektronikus információforrások biztosítása

ADATBÁZIS-BESZERZÉSEK

Elektronikus dokumentumaink nagy része az előfizetési modellben szerzeményezett adatbázisstartalomként jelenik meg gyűjteményünkben. 2022-ben 60 adatbázisra fizettünk elő, melyből 39 volt EISZ-es előfizetés és 21 intézményi.⁶

2022-ben két új jogi adatbázis (Oxford Handbooks Online – Criminology and Criminal Justice, valamint az Oxford Handbooks Online – Law), és egy agrártudományi adatbázis (SZAKTÁRS–Szaktudás e-könyv gyűjtemény) került az elérhető elektronikus források közé. Emellett bővült a könyvtári szolgáltatásokat támogató eszközök köre is a LibCal és LibGuides nevű online szolgáltatásokkal.

2022. első felében 954.839 adatbázis-használatot (megtekintés, letöltés stb.) regisztráltunk, ami több, mint 20%-os növekedést mutat a tavalyi év hasonló időszakában mért számhoz képest.⁷

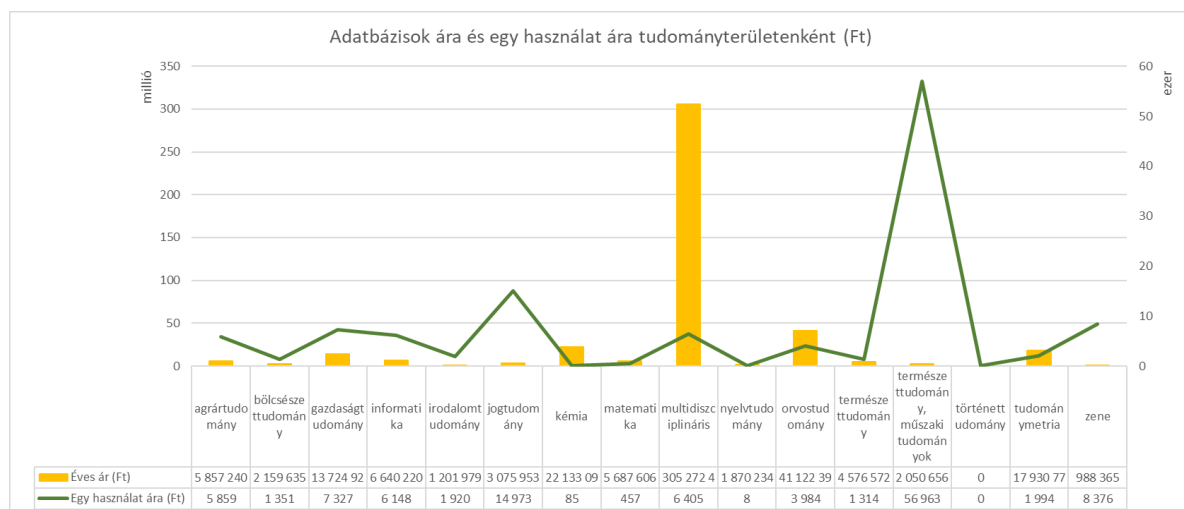
A használati számokat tekintve a legnépszerűbb továbbra is a MERSZ, az Akadémiai Kiadó elektronikus alapműveinek gyűjteménye, ami az összes használat 32,8%-át teszi ki. Ezt sorrendben a SciFinder, az Akadémiai Kiadó Szótár csomagja, a ScienceDirect és a SpringerLink+Nature követi.

Az adatbázishasználatot *megtérülés alapján* elemezve az látszik, hogy a legszelebb mértékben a multidiszciplináris adatbázisok értéke hasznosul. Ezekért az

⁶ A 2021-ben a koronavírus-járvány okozta gazdasági megfontolások miatt átmenetileg 54-re csökkent a Debreceni Egyetemen elérhető adatbázisok száma, de 2022-ben ez ismét a korábbi szintre nőtt.

⁷ A beszámoló készítésének időpontjában a 2022-es évre vonatkozó teljes adatok még nem állnak rendelkezésre.

adatbázisokért fizetjük a legmagasabb árakat, azonban kihasználtságuk magas, így az egy használatra eső érték viszonylag alacsony.

A szakterületek közül még a *matematikai, kémiai, nyelvtudományi és orvostudományi*, valamint a *tudománymetriai* adatbázisok megtérülése mutat hasonló képet. Magas viszont az egy használatra eső érték a több tudományterületet magában foglaló (pl. STEM) adatbázisok, valamint a jogtudományi, zenei, informatikai, irodalomtudományi, agrár- és gazdaságtudományi adatbázisok esetében.

Új adatbázis oldal a honlapon

A LibGuides beszerzésével az adatbázisaink listájának honlapon való megjelenítésével kapcsolatos problémára is megoldást találtunk. A pandémia idején megnövekedett online használat során nyilvánvalóvá vált, hogy a saját fejlesztésű adatbázislistánk nem elégíti ki a használói igényeket, hiszen csak alfabetikus rendezést tett lehetővé, tematikus szűrésre és keresésre nem volt lehetőség benne.

A LibGuides beépített része az ún. *A-Z Databases*, amiben az adatbázisaink már nem csak ABC rendben, de téma, típus és szolgáltató szerint is listázhatók, emellett közvetlenül kereshetők is. Az egyes tételekhez ismertetőik, valamint az elérhetőséget jelző ikonok is kapcsolódnak.

Adatbázisok A-tól Z-ig / A-Z Databases

Böngésszen a könyvtárban elérhető adatbázisok között cím, témakör, típus és szolgáltató szerinti! / Find the best library databases for your research.

The screenshot shows a search interface with the following elements:

- Search filters: "All Subjects", "All Database Types", and "All Vendors / Providers".
- Search input: "Search for Databases" with a "Go" button.
- Results: "126 Databases found".
- Navigation: "All | A | B | C | D | E | F | G | H | I | J | K | L | M | N | O | P | Q | R | S | T | U | V | W | X | Y | Z | #".
- Section "A":
  - ACM Digital Library (with "more..." link)
  - ADÓ online (with "more..." link)
  - Akadémiai folyóiratgyűjtemény (with "more..." link)
  - Akadémiai Kiadó szótárai (with "more..." link and "Popular" badge)
  - Alkotmánybírósági határozat- és ügykereső (with "more..." link)
- Section "Popular Databases":
  - The most frequently-used databases
  - Akadémiai Kiadó szótárai (with "more..." link and "Popular" badge)
  - ProQuest - One Academic (with "more..." link and "Popular" badge)
  - Science Direct (with "more..." link and "Popular" badge)
- Section "Új és kipróbálható adatbázisok / New & Trial Databases":
  - We are not evaluating any trial resources at this time.

Az új oldalt szeptemberben élesítettük, és az azt követő negyedévben az ötödik leglátogatottabb tartalommal vált a könyvtár honlapján: év végéig összesen 5.717 látogatást regisztráltunk itt.

ELEKTRONIKUS KÖNYVEK

Elektronikus könyveinket három módon szerezzük be: e-könyv csomagokban, e-könyveket is tartalmazó adatbázisokban, illetve egyedi címek vásárlásával.

Ez utóbbi kategóriába főként külföldi könyvek tartoznak, mert a magyar kiadók többsége nem biztosítja az egyedi címek könyvtári szolgáltatását.

Elektronikus gyűjteményünk gyarapításánál az adatbázisokban, valamint a csomagokban beszerzett tartalmakat preferáljuk, mert ezeknél a frissítés folyamatosan biztosított, míg az egyedi címként beszerzett e-könyvek esetében a tartalmi elavulással ugyanúgy számolnunk kell, mint a nyomtatott könyveknél.

Legfontosabb e-könyv platformunk a ProQuest által nyújtott E-book Central, ahol az előző évhez képest 14,8%-kal nőtt az e-könyv használat 2022-ben.

AZ ÁTFOGÓ KERESŐ SZOLGÁLTATÁS – A UDISCOVER FEJLESZTÉSE

Adatbázis-tartalmainkat legkönnyebben *átfogó keresőnkön* az UDiscover-en keresztül érik el felhasználóink. A szolgáltatást ProQuest Summon nevű web-discovery eszköze nyújtja, melyet 2021 óta használunk a könyvtárban. 2022-ben az online katalógusunk bibliográfiai adataival, valamint a DEA-ból származó 16.000 nyíltan elérhető tartalommal bővítettük a Summon adatbázis-hátterét. E fejlesztésnek köszönhetően teljessé vált a könyvtár elektronikus és fizikai információforrásaiban való egyidejű keresés.

A holnapunkon elhelyezett keresőablakban külön opcióként jelenik meg az UDiscover. A használathoz kapcsolódó digitális naplófájlokból kiderül, hogy csaknem 10.000 alkalommal indítottak innen keresést a felhasználók.

Keresés a könyvtárban ×

Helyi katalógus **UDiscover** Weboldal

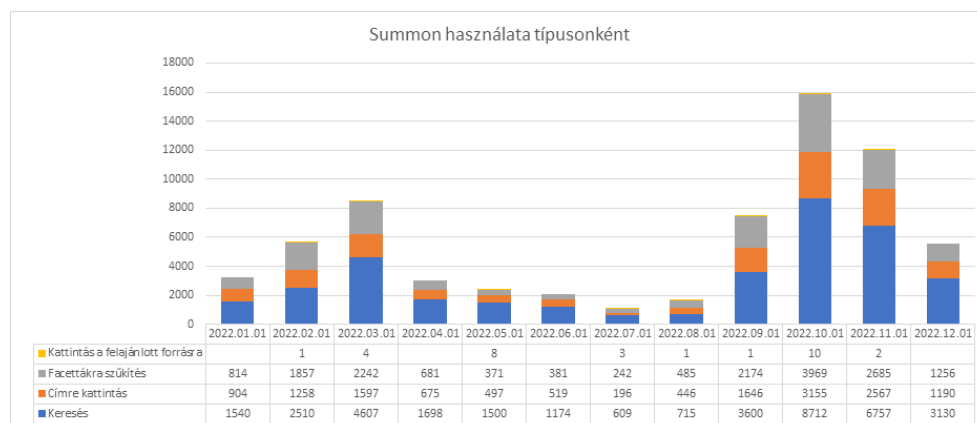
Keresés elektronikus tartalmak között, beleértve a tudományos cikkeket, e-dokumentumokat és adatbázisokat.

Keresés

[→ összetett keresés](#)

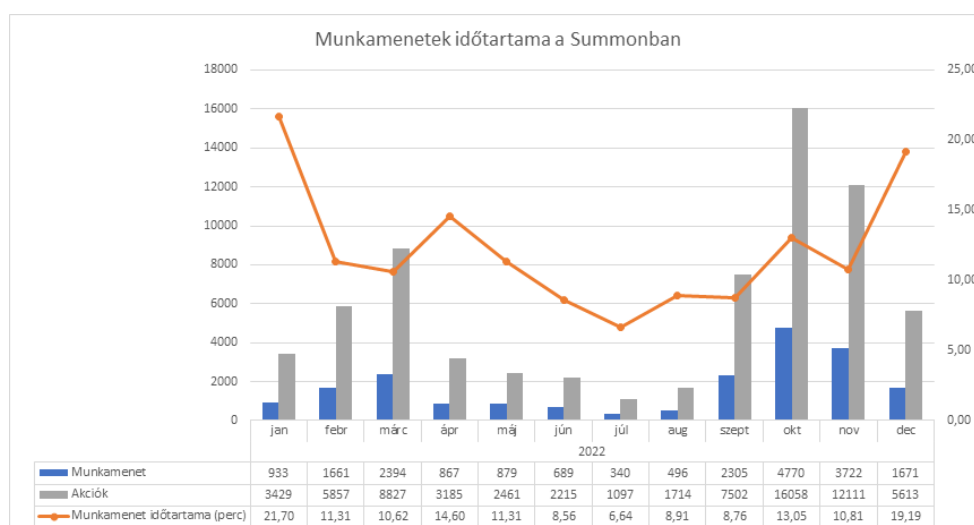
Természetesen a legpontosabb használati adatokat maga a Summon nyújtja, melyből sokféle elemzésre nyílik lehetőségünk.

Az egy munkameneten belüli *használat típusokat* elemezve látható, hogy – nem meglepő módon – a keresés a leggyakrabban használt funkció. A találatok pontosítását szolgáló „facettás szűkítés” is gyakori, amit majdnem minden esetben valamely tételre való kattintás követ. Ebből azt a következtetést szűrjük le, hogy ha valaki keresést, majd szűkítést végez, utána az esetek többségében talál számára releváns tételt, vagyis a Summon valóban hasznos eszköze a kutatómunkának.

Hasonlóan izgalmas elemzési lehetőséget nyújt a *munkamenet idők* vizsgálata, melynek során azt mérjük, hogy átlagosan mennyi ideig tartanak az egyes munkamenetek. Ezek havi eloszlásából ugyancsak bizonyos használói viselkedésre tudunk következtetni: láthatóvá válnak az év azon időszakai, amikor a használók hosszabban időznek az adatbázisban, vagyis vélhetően kutatótevékenységet folytatnak.

2022-ben a használók összesen 20.727 munkamenetet indítottak, melyeken belül 70.069 különféle tevékenységet végeztek. Míg januárban a kevesebb, de hosszabb ideig tartó (átlagosan 20 perc körüli) kutatómunka a jellemző, az őszi és tavaszi hónapokban a számosabb, rövidebb ideig tartó használat képe rajzolódik ki. Ez utóbbi a könyvtár vonatkozó oktatási tevékenységeinek ritmusához illeszkedik. Feltételezhetően a könyvtári órákon résztvevő a hallgatók ekkor már aktívabban használják a keresőt szakdolgozatkészítéshez, beadandó dolgozatok készítéséhez.

A Summon használati adatait monitorozó Oracle Analytics felület további elemzésekre is lehetőséget kínál, mely a használói szokások monitorozásán túl a *gyarapítási tevékenységhez* is támogatást ad.

A legnépszerűbb dokumentumok hetenkénti listájával, valamint a leggyakoribb keresőkérdések, illetve a null találatos keresések listájának megadásával például következtetni tudunk a felhasználók dokumentumigényeire.

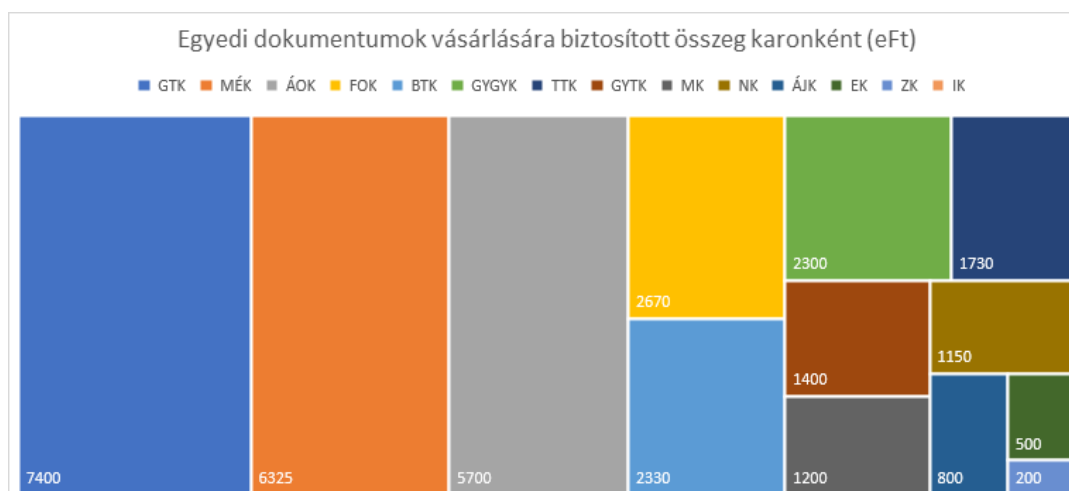
A felület lehetőségeinek feltérképezése még előttünk álló feladat, de 2023-tól tudatos módon tervezzük az ebből származó adatokat beépíteni a beszerzésekhez kapcsolódó döntési folyamatokba.

Nyomtatott szakirodalom biztosítása

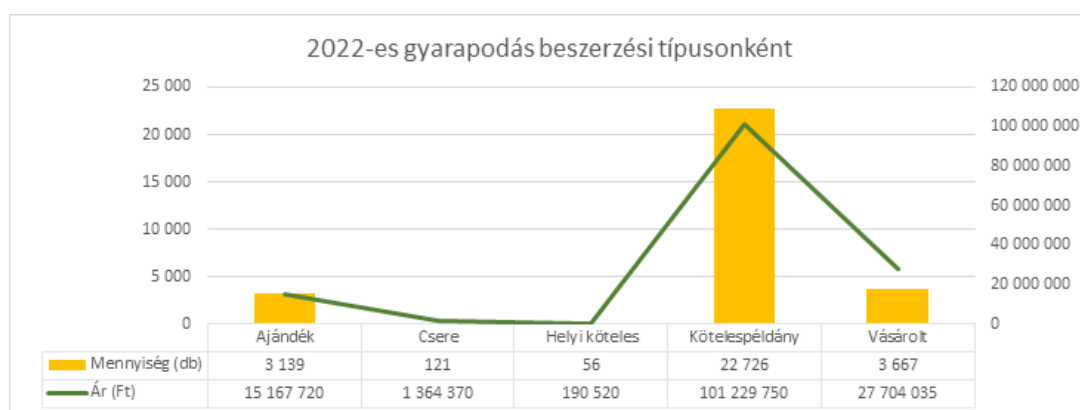
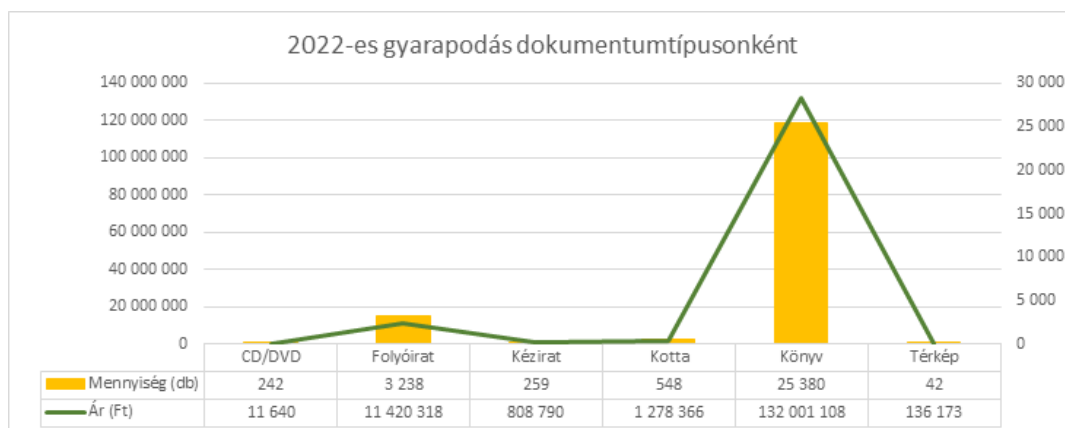
Fizikai gyűjteményünk 2022-ben **29.709 db.** dokumentum-példánnyal gyarapodott, melynek értéke **145.656 eFt.**

Továbbra is a kötelezpéldányok teszik ki a gyarapodás számszerűleg legnagyobb részét: összesen 22.782 könyv, kotta, térkép, CD, valamint folyóirat érkezett hozzánk az Országos Széchényi Könyvtárból és helyi kötelezpéldány-beszolgáltatásból, mintegy **101.420 eFt** értékben. Ajándékból 3.139, cseréből 121 példánnyal gyarapodtunk **16.532 eFt** becsült értékben.

Vásárlásból 3.667 db dokumentum került a könyvtárba. A könyv- és folyóiratvásárlás költségvetésének nagy részét a karok biztosítják. A DEENK által e célból kezelt összeg **27.704 eFt** volt 2022-ben. További beszerzési forrást jelent e téren az Országos Dokumentum-ellátó rendszerhez biztosított **4.200 eFt**, valamint egyéb könyvtártámogatási pályázatokból (pl. Tinta Kiadó pályázata) származó források.

Dokumentumtípusok megoszlását tekintve a beletárolt tételek mintegy 85,4%-a könyv, 10,8% a folyóiratok, 2% a kották aránya, míg a többi dokumentumtípus részesedése már 1% alatti. A fizikai dokumentumok 65,3%-a BTEK-ben került elhelyezésre.

SZAKIRODALOM VÁSÁRLÁSOK FOLYAMTÁNAK ÁTALAKÍTÁSA

A könyvtár működésének egyik alappillére, hogy a karok által biztosított forrásokat a mindenkori kutatási és oktatási igényeknek megfelelően használjuk fel. 2022-ben átalakítottuk a kutatói-oktatói szakirodalom igények feltárásának folyamatát.

Az új eljárásban szakértő könyvtárosaink egy szakirodalmi ajánló listával keresik meg a karokat, melynek jóváhagyását, pontosítását vagy kiegészítését kérik.⁸ Emellett külön monitorozzuk az így beszerzett dokumentumok kölcsönzési adatait, hogy képet kapjunk a vásárolt szakirodalom hasznosulásának

⁸ Korábban csak az igények leadását kértük.

mértékéről. A változtatásoktól azt várjuk, hogy ezzel megkönnyítjük az oktatók számára a releváns beszerzési igények összeállítását, és hogy elsősorban olyan dokumentumok kerülnek a gyűjteménybe, melyek később valóban beépülnek az oktatási-kutatási folyamatokba.

KÜLFÖLDI FOLYÓIRATOK BESZERZÉSE

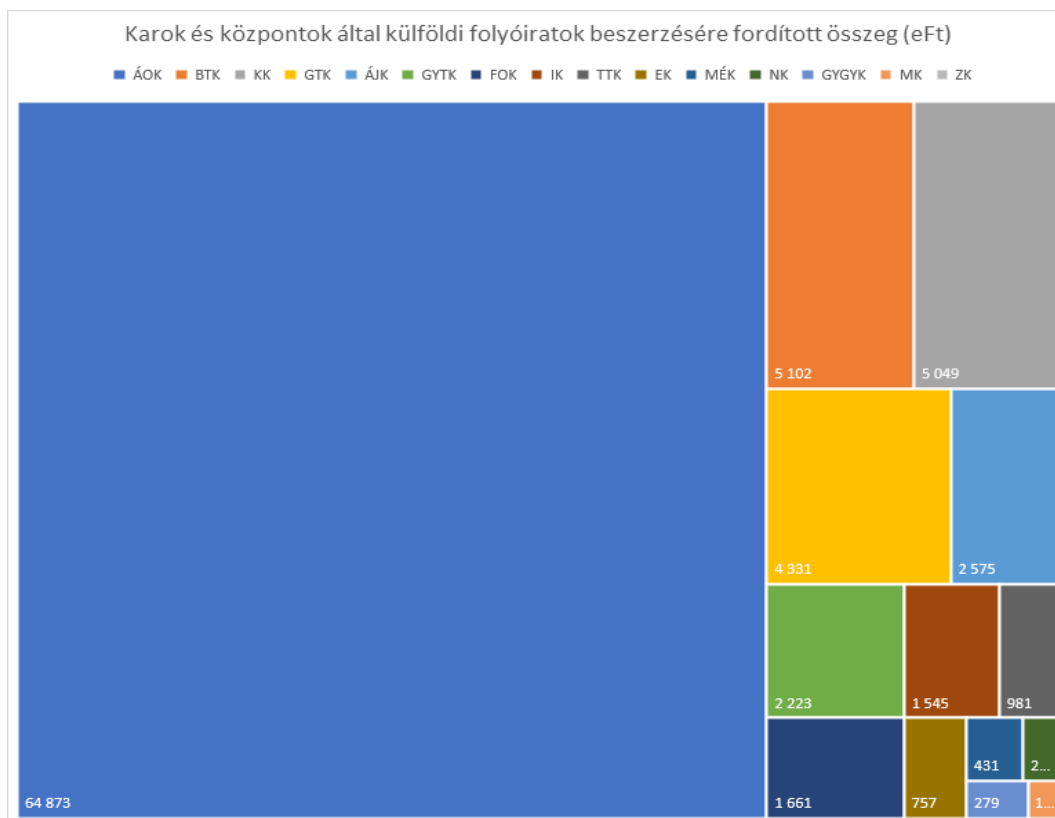
A külföldi folyóiratokat három konstrukcióban fizetjük elő: csak online, csak nyomtatott, vagy egyidejűleg online és nyomtatott formátumban.

2022 végén új, 2+1 éves közbeszerzési eljárást bonyolítottunk le a 2023-2025-ös időszakra vonatkozóan. A nyertes pályázóval három évre szerződünk, és a szerződés keretében évente lehetőségünk van 30%-os mértékben módosítani a folyóirat-előfizetéseket. A szerződés eredményeként 2023-ra 90 folyóiratcsomagban, 108 folyóiratot rendeltünk meg az Egyetem 18 szervezeti egysége számára. Ebből 20 csomag 21 címmel csak nyomtatott formában, 25 csomag 36 címmel nyomtatott és online formában, valamint 45 csomag 51 címmel csak online formátumban lett előfizetve.

A 2023-tól érvényes új előfizetésben 45 folyóiratcím került lemondásra. A megmaradók között pedig egyre számottevőbb a csak online formátum aránya. Míg 2022-ben a megrendelt tételek mindössze 21,8%-a volt kizárólag online elérésű, a 2023-as tenderben a tételek 50%-a csak online formátumú. A korábbi csak nyomtatottak részesedése 31,6%-ról 22%-ra, míg a print és online formátumé 46,6%-ról 28%-ra csökkent.

Ezt részint a pandémia ideje alatti szemléletváltásnak tudhatjuk be: az online formátum bárhonnán elérhető, több egyidejű használat is megvalósítható, szemben a nyomtatott formátummal. Másfelől az online elérés mostanra biztosabbá is vált, nem akadályozzák postázási problémák, vámkezelési eljárás nehézségei sem. Az sem elhanyagolható szempont, hogy az online előfizetésnek nincs fizikai helyigénye, és utólagos állománygondozást sem igényelnek, ami jelentős erőforrásokat szabadít fel.

Az online folyóiratok feldolgozását, katalógusba kerülését 2023-tól egy belső bibliográfiai leírási szabályzat szerint végezzük. A szabványok több leírási lehetőséget is biztosítanak, azonban a felhasználók pontosabb tájékoztatása érdekében a DEENK-en belül egységes feldolgozási gyakorlatra törekszünk.

MAGYAR FOLYÓIRATOK

A belföldi újság- és folyóirat-előfizetések a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság (KEF) szerződésein keresztül történnek. 2022-ben 52 beszállítóval dolgoztunk, akiknél 172 címet fizettünk elő 199 példányban, összesen 2.838 eFt értékben.

A magyar folyóiratok megjelenési formátumát még mindig a nyomtatott folyóiratok túlsúlya jellemzi. Az előfizetett 199 példányból 193 nyomtatott, 2 online és 4 nyomtatott folyóirat-előfizetést hozzá kapcsolódó egy felhasználós online eléréssel tudunk biztosítani olvasóinknak.

Az év folyamán teszteltük a *Laptapír nevű* szolgáltatást. A Mediacity Kft. által nyújtott lehetőség 140 magazin és szakfolyóirat egyidejű online elérését kínálja számítógépen és mobil applikációban. Terveink szerint 2023-ban egy előfizetés keretében felkínáljuk ezt a lehetőséget használóink számára.

Kommunikáció, partnerség, képviselés

Online felületek és csatornák

KÖNYVTÁRI HONLAP

A DEENK legfontosabb online felületén 190 ezer látogatást regisztráltunk 2022-ben. A látogatók elsősorban a könyvtári szolgáltatásokhoz kapcsolódó oldalakat (kölcsonzési határidő hosszabbítás, nyitvatartás, otthoni elérés beállítása stb.) nyitottak meg.

Az oldal magyar nyelvű verziójának megtekintési aránya (78.557) sokszorosan meghaladja az angol nyelvűét (8.005). Ebben részben tükröződik az Egyetem magyar és külföldi hallgatóinak aránya, de a nagyfokú eltérés azt is feltételezi, hogy a külföldi hallgatók könyvtárral kapcsolatos tájékozódásában a honlap kevésbé fontos szerepet játszik.

A DEBRECENI EGYETEM ELEKTRONIKUS ARCHÍVUMA (DEA)

2022-ben az **15.080 db tétellel bővült** az intézményi repozitórium, a DEA. A betöltött tételek 37%-át a hallgatók szakdolgozatai (5.631) tették ki.

A fennmaradó rész nagyobb hányadát a kutatók publikációi (5.930) teszik ki. A Digitális Könyvtár gyűjteménye 1.440 tétellel bővült, míg a 2022 során felöltött PhD dolgozatok száma 205. A DEENK által üzemeltetett Publikációs Platform folyóiratcikkei is a DEA-ban archiválódnak, amiből 279 tétel került a repozitórium vonatkozó gyűjteményébe.

A DEA-t 2022 során a felhasználók összesen 4.318.850 alkalommal keresték fel, minek során 1.193.626 fájlt töltöttek le. Az év folyamán verziófrissítésen átesett felület most már támogatja a mobil eszközön való megtekintést, ami azért fontos szempont, mert a felhasználók mintegy 40%-a mobil eszközről nyitotta meg a felületet.

KÖZÖSSÉGI MÉDIA PLATFORMOK

A személyes kapcsolatok mellett a közösségi média felületek jelentik a felhasználókkal való interakció legfontosabb terepét, ezért ilyen jellegű csatornáink gondozása, az oda történő tartalomgyártás kiemelt kommunikációs feladat.

Facebook és Instagram

Továbbra is a Facebook tölti be az első számú social media platform szerepét, de az adatok azt mutatják, hogy a generációs trendek változása itt is egyre erőtelje-

sebben érvényesül: éves viszonylatban 5%-os visszaesést tapasztaltunk az eléérésekben. A követők száma bár 159-cel nőtt, szintén elmarad a 2021-es évben mértől (407). Mindazonáltal azt is tapasztaljuk, hogy akik továbbra is e felületen követnek minket, aktívabban reagálnak posztjaink alatt.

Tartalmainkat tekintve vegyesen posztoltunk, de Facebook oldalunkon még mindig az edukatív tartalmakon (könyvtári szolgáltatások, nyitvatartás, kurzusok stb.) van a hangsúly. Emellett szórakoztató, informatív és érdekes tartalmak is megjelennek itt, s magas a kulturális tartalmak népszerűsége.

Instagram

A Facebooknál látott tendenciák az Instagram oldalon is érvényesülnek: az eléérésekben 40%-os a profilkeresésekben 27%-os visszaesést regisztráltunk.

Ezek az adatok nem feltétlenül írhatók kizárólag a kapcsolódó trendek számájára. Az Instagram alapvetően vizuális tartalmakat (képek, videók) közvetít, melyek előállítására másfajta megközelítést igényel, mint a főként szöveges alapú Facebook posztoké. E csatorna fenntartása korábban főként az azt kezelő kollégák személyes motivációjára támaszkodott, de a Kommunikációs és marketing osztályon bekövetkező változások a kapcsolódó feladatok és szerepek átalakítását tették szükségessé. A változtatásokkal vélhetően az e felületre történő tartalomgyártásunk ismét stabilabb keretek között valósul meg a jövőben.

TikTok

Az év legfontosabb változása e téren a DEENK megjelenése a jelenleg legnépszerűbb közösségi platformon, a TikTok-on. Ide magyar és angol nyelvű tartalmak is kikerülnek, és az eddigi adatok alapján az angol tartalmaknak is magas a megtekintési aránya, ami azért kedvező, mert a Facebook használói jellemzően inkább magyarok. A külföldiek eléréséhez korábban a Twitterrel próbálkoztunk, de nem vezetett eredményre, azt reméljük, hogy a TikTokkal ez a cél sikerülni fog.

A TikTok-ra video-jellegű tartalmak kerülnek ki, melyek előállítása a legidőigényesebb feladat. Mindazonáltal a befektetett energia megtérülni látszik: az augusztusban indult fiókunkban már az egyik tartalom túllépte a 6 ezer megtekintést.

PODCAST

A pandémia idején elindított podcastünk, az AudMax mára fontos és állandó kommunikációs csatornává vált. 2022-ben összesen 293 percnyi új tartalmat hoztunk létre 6 epizód megosztásával. Ez a podcast platformunk adatai szerint több, mint a kategória (tudomány) tartalom készítőinek 86%-a.

Műsorunkat 11 országban hallgatták. Június 5. és június 11. között egy átlagos héthez képest 235%-kal magasabb hallgatottságot mértünk. Ebben

közre játszhat az a tény, hogy ebben az időszakban (június 9-én) publikáltuk első angol nyelvű beszélgetésünket Donald E. Morse-szal.

A podcastünk a legtöbbet megosztott podcastek felső 25%-ba tartozik globálisan. Ez azt jelenti, hogy kifejezetten sokan osztották tovább a részeinket, vagy magát a műsort. Ebben közrejátszhat a minden egyes publikált részünkhöz tartozó social media kampányunk, valamint az is, hogy a vendégeink is előszeretettel osztják meg a saját felületeiken a szerepléseiket.

Hallgatóink 18%-a követi is a podcastet, ami kiemelkedően nagy aránynak számít, és amivel a legtöbb hallgató által követett podcastek felső 20%-ába tartozunk.

A hallgatóink többsége az „időutazó” típusba tartozik⁹, vagyis olyan podcasteket keresnek, amelyek újak számukra, függetlenül attól, hogy újak-e bárki másnak. E szempont azért fontos, mert ebből az szűrhető le, hogy hallgatóink nem premier orientáltak: a téma a fontos nekik, és ezt akár utólag is hajlandóak bepótolni.

2022-ben 68%-kal több követő, 55%-kal több órát hallgatta meg adásainkat, 46%-kal több streamelés során. Hallgatóink száma 27%-kal nőtt, akik közül 72-nek a kedvenc 10 podcastjébe tartozunk.

A legtöbbben továbbra is a Spotify-on hallgatnak minket a (55,2%), a második legtöbbben pedig Apple Podcasten (13,8%). A listán a harmadik a webes böngészőn keresztüli hallgatás, ez 11,5%-ot tesz ki. Utóbbi azért nagyon érdekes, ez azokat a hallgatókat jelenti, akik nem kifejezetten podcast hallgatók, kizárólag az AudMax miatt kattintottak az adásra.

Sajtókapcsolatok

2022-ben összesen 10 alkalommal jelentünk meg az Egyetem sajtóközpont hírei között. A velünk kapcsolatos tartalmak főként könyvbemutatókhoz és kulturális eseményekhez kötődnek. A jövőben éppen ezért szélesíteni szeretnénk a rólunk szóló hírek tartalmi palettáját, annak érdekében, hogy a DEENK működésének egyéb (főként tudománytámogatásban játszott szerepéhez kötődő) aspektusai hangsúlyosabbak legyenek.

---

⁹ Ez a Spotify által kreált kategória

Kultúráközvetítés és megőrzés

Kulturális értékeink és tevékenységeink reprezentációja kiemelt területe a működésünknek. 2022-ben egy külön munkacsoportot hoztunk létre azzal a feladattal, hogy tervezze és koordinálja a kulturális tevékenységünkhöz és nemzeti gyűjteményünkhöz kapcsolódó tevékenységeket.

Az osztályokon és területeken átívelő munkacsoport alapvetően két tevékenység koordinálást helyezte új alapokra a könyvtárban:

1. *Archiválás és elérhetővé tétel:* ami egyrészt a muzeális értékű gyűjteményrészek tervszerű digitalizálását, másfelől a különböző kulturális programjaink során születő és/vagy érintett tartalmak hosszútávú megőrzését jelenti. Ez utóbbiak közé tartoznak pl. a már második éve hirdetett versíró pályázatunk során benyújtott művek megőrzése a DEA-ban.
2. *Kommunikáció és reprezentáció:* ez részben tartalmak létrehozását jelenti. Ide értendők a podcast adások, blogbejegyzések, különböző előadások, melyeket a könyvtárosok prezentálnak. Másfelől ráirányítja a figyelmet a könyvtár által őrzött tartalmakra. A munkacsoport irányításával minden év elején születik egy jeles évfordulót, eseményeket listázó táblázat, melyekhez a szaktájékoztatók hozzárendelik a gyűjteményünkben fellelhető dokumentumokat. Az így létrejövő lista ezt követően különböző formákban (egyszerű Facebook bejegyzéstől a nagyszabású rendezvényig) jut el a célközönséghez.

Digitalizálás

Tervszerű digitalizálással támogatjuk az egyetemi működés fontos területeit archiváljuk gyűjteményünk helyi és országos viszonylatban fontos kulturális értékeit. A 2022-es évben összesen 161.107 oldal digitalizálására került sor az alábbi megoszlásban:

- Egyetemi tudásvagyon reprezentálása (publikációk és egyéb tudományos tartalmak): 94.353 oldal.
- Egyetemtörténeti dokumentumok: 35.206 oldal
- Muzeális értékű dokumentumok: 21.919 oldal
- Könyvtári eseményekhez kapcsolódó dokumentumok: 9.629 oldal

A fenti adatokból látható, hogy továbbra is a publikáció-menedzsmenthez kapcsolódó digitalizálás alkotja ezirányú tevékenységünk gerincét, de az év során a többi összetevő is növekvő szerepet kapott.

Külső megkeresésekre válaszolva végeztünk digitalizálásokat, a Magyar Csillagászati Egyesület, a Szépművészeti Múzeum, a Pécsi Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont és a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum számára is.

Retrospektív feldolgozás

Az elektronikus katalogizálás 1994-es bevezetése után az 1986 előtti állomány feldolgozása nagyrészt esetlegesen, a kölcsönzési kérések alapján zajlott. A 2021-ben bevezetett *központi feldolgozás* kialakításával azonban olyan erőforrások szabadultak fel, melyek egy részét a tervezett retrospektív feldolgozás napi munkamenetbe illesztésére fordíthattuk.

Ennek keretében a BTEK-ben 10.741 dokumentum feldolgozása történt meg, elkezdődött a BCK-n kiválogatott 5.049 dokumentum leírása, valamint folytatódott a Zeneművészeti könyvtár állományának visszamenőleges feldolgozása. Ez utóbbi eredményeként az év végére a ZK gyűjteményének 15.785 példánya vált elérhetővé az online katalógusban.

Az ez évi előkészületeket követően 2023-ban a legértékesebb muzeális dokumentumainkat őrző díszmű-raktár példányainak feltárását is el szeretnénk kezdeni.

Rendezvények

A könyvtár meghatározó szerepet játszik az Egyetem kulturális rendezvényeiben. 2022-ben 30 eseményt (kiállítások, koncertek, könyvbemutatók, workshopok és közösségi események) szerveztünk önállóan és más egyetemi intézményekkel közösen. A rendezvények feléne a 2019-es térátalakítások során létrehozott könyvtári rendezvénytér, *A Sziget* adott otthont.

Rendezvényeik menedzselésére 2022-től szintén a Libcal-t használjuk. Ennek köszönhetően külön naptárban böngészhető a rendezvény-naptárunk, és minden eseményünk egyedi online felületet kap.

Gyűjteményünk értékes darabjaival külső partnerek kiállításait is támogattuk:

- A *Chronica Hungarorum* nálunk őrzött példányát bocsátottuk a Déri Múzeum rendelkezésére;
- Magyar Nemzeti Galéria számára *Deutsch Ernő József: Somogyi Nuszi, mint Josephine Baker* című plakátját adtuk kölcsön;
- Sziget-kék Tematikus Park megnyitójára 7 példányt juttattunk el *Szabó Magda: Sziget-kék* című kötetének különböző kiadásaiból.
- A Debreceni Egyetem Konferencia Központ és Orvostörténeti Gyűjtőhely számára kölcsönadtuk a korábbi, *2012-es Centenáriumi Egyetemtörténeti kiállítás* 8 db molinóját.

Működés, működésfejlesztés

Könyvtári katalógus építése

A DEENK-ben 2022-ben 29.174 bibliográfiai rekordot hoztunk létre és 6.683 rekordot töröltünk a folyamatosan adatbázisztisztítási feladatok eredményeként. Az év során 22.599 authority rekord született a gyűjteményünket nyilvántartó adatbázisban.

A feldolgozási munkafolyamatok racionalizálása érdekében 2022-ben először vizsgáltuk meg, hogy az újonnan létrehozott bibliográfiai rekordok közül mennyi az, amit a DEENK könyvtárosai írnak le először. Megállapítottuk, hogy az új leírásoknak közel a harmada készül el nálunk, vagyis nem emelhetőek át már kész adatok az országos közös katalógusból. Ezek többnyire az új vásárolt könyveink, illetve akad a retrospektív feldolgozó munka során is olyan dokumentum, amelynek leírását nem érjük el más adatbázisokban.

RFID címkék a dokumentumokban

Fokozatosan valósul meg a könyvtár RFID technológiára való átállása. Az önkiszolgáló funkciók bevezetésének egyik legfontosabb feltétele a szabadpolcos állományok rádiófrekvenciás címkével történő ellátása, míg a raktári állományok címkézése történhet on-demand jelleggel is. Ennek során csak a raktárból kölcsönzésre felkért dokumentumokban ellenőrizzük, s ha szükséges, pótoljuk a hiányzó címkéket.

Mindazonáltal elengedhetetlen a raktári állományok szisztematikus átállítása is a technológiára, aminek megszervezése csak pontos ütemterv mentén valósulhat meg. 2022-ben az Élettudományi Könyvtár raktári állományának címkézését kezdtük el. A főként raktárosok által végzett munka eredményeként az év végére 35.600 dokumentumba került RFID címke, ami az ottani állomány 56,81%-át teszi ki.

2021. szeptembertől bevezettük az előre megírt RFID címkék alkalmazását a kurrens könyvek esetében. 2022-ben olyan fejlesztések történtek a Corvina rendszer és az RFID technológiát szállító Smartfreq jóvoltából, aminek köszönhetően nagyban javult a hatékonyság: az asztali olvasókkal ugyanazon munkafolyamat egyetlen lépéseként bekerül a példányazonosító vonalkód és az RFID címke is a leltári nyilvántartásba. Ezzel újabb munkaidő szabadult fel a folyamat során.

Az év során mindösszesen 23.489 új példány kapott címkét, így mostanra állományuk közel 10%-a, összesen 554.560 példány lett ellátva biztonsági címkékkel.

Állományellenőrzés

2022-ben elkészítettük a következő húsz évre szóló revíziós tervet, aminek megvalósítását is elindítottuk. Ez évben két területet határoztunk meg, ahol a revíziót, illetve annak előkészítését el kell végezni:

1. Böszörményi úti Campus Könyvtára. A BCK-n tényleges és kizárólagosan állományellenőrzés történt, 14 lelőhely 125.137 példányára vonatkozóan. Ebből 22.405 kötet folyóirat, 102.732 kötet pedig monografikus jellegű dokumentum volt. A munka során selejtezésre jelölés is történt, a szaktájékoztató mintegy 11.908 példányt jelölt apasztásra a gyűjteményből. A 19 még élő tanszéki gyűjteményben további mintegy 18.361 példány ellenőrzése van hátra. A munka ezen részét 2023-ban folytatjuk.
2. *Bölcsészettudományi és Természettudományi Könyvtár folyóiratraktára*. Itt a raktári állomány példányosításával összekapcsolva végezzük el az állományellenőrzést a következő években. A példányosításra azért van szükség, mert a korábbi retrokonverziók során a folyóiratoknak csak a bibliográfiai leírása készült el egy fiktív példánnyal, de az egyes kötetek egyesével nem lettek a katalógusban feltárva. A folyóiratok példányszintű feltárása segíti a használók tájékozódását, emellett a raktárosi és gyarapító munkában is kapacitásokat szabadít fel. Mindezekon felül lehetővé válik továbbá a folyóiratraktárok tételes állományellenőrzése is, amit jelenleg nem tudunk a könyvekéhez hasonlóan, digitális módon elvégezni, csak hagyományos módszerekkel (papíralapú nyilvántartások és összeolvasás segítségével).

A gyűjtemények átfogó feltérképezése

A Gyűjtemények feltérképezésére indított projekt célja a DEENK valamennyi fizikai terének számbavétele, az ottani fizikai raktározási állapotok és lehetőségek feldeírítése, a terekben található állomány feldolgozottságának, a korábbi és jelenlegi leltározás módszertanának és színvonalának és az egyes gyűjtemények használatának feltérképezése, beleértve az elektronikus gyűjteményekkel való kiváltás lehetőségét is.

További célunk, hogy az ennek során született dokumentáció képezze bemenetét egy hosszútávú raktározási koncepció megalkotásának, melyben kijelöljük a következő néhány év tennivalóit.

A projektben az egyes gyűjteményrészeket az alábbi szerint vizsgáltuk a dokumentumok fizikai elhelyezését, a leltárt, a feldolgozottság mértékét és a használatot. A projektben zajló munka eredményeként:

- Elkészültek az egyes helyszínek alaprajzai és az ott található *állományok részletes összeírása*. Most már pontos képet alkothatunk arról, hogy az egyes helyszíneken mekkora mennyiségű feldolgozatlan/döntésre váró anyag várakozik még.

- Szintén elkészült egy olyan lelőhelymegoszlási statisztika, amit a továbbiakban állományadatokkal és kölcsönzési használati adatokkal kiegészítve pontos *használatelemzést* végezhetünk.
- Elvégeztük a *feldolgozottság* feltérképezését is. Ennek során megállapíthattuk, hogy a feldolgozottsági adataink kedvezőek, csupán a külső raktárak esetében alacsony (max. 25%-os arányú).
- Realizáltuk, milyen *adattisztítási/retrokonverziós* munkálatokra van még szükség.
- Megállapítottuk, hogy az elektronikus és hagyományos anyag közti átfedés elemzésére is szükség van, erre módszertant ajánlottunk.

Állományapasztás

A folyamatos, tervszerű állományapasztás révén a 2022-es évben 10.811 db könyvet vontunk ki a gyűjteményből 6.696 eFt értékben, és 187 db folyóiratot 456 eFt értékben. A BCK revízió során selejtezésre jelölt könyvek végleges törlését 2023-ban fogjuk elvégezni.

Átfogó folyamat-felülvizsgálat

A 2022-es év során, a minőségi működés PDCA elvét követve, szervezet-szintű folyamat felülvizsgálatot végeztünk. A nagyszabású feladat osztályonkénti bontásban, az osztályvezetők koordinálásával zajlott, melybe az adott osztály dolgozói is aktívan bevonódtak. Ennek során nem csupán a folyamatok felülvizsgálatát, de – ha szükséges volt – azok alapjaitól történő újraalkotását is elvégezték.

A felülvizsgálat az alábbi célkitűzések mentén történt:

1. Pontosítani a folyamatot, és leginkább hozzáilleszteni a gyakorlathoz;
2. Rálátást biztosítani a vezetői szempontokra, a folyamat szerepére a mindennapi működésben;
3. A folyamatgazdák feladat és felelősségkörének közös meghatározása;
4. Általánosságban mélyíteni a folyamat alapú szemléletet az osztályok működésében.

A munka végeztével 90 folyamat lett azonosítva, közel 70 folyamatunk került utolsó fázisba, ahol már csak a célértékeket és mutatókat ellenőrizzük, és a vezetői végső jóváhagyás után iktatjuk.

Vezetői folyamatok a DEENK-ben

2022-ben a DEENK Könyvtári Tanácsa (felsővezetők és osztályvezetők) kiemelten foglalkozott a vezetői folyamatok meghatározásával, megalkotásával, bevezetésével. A közös értelmezések, a facilitált egyéni és csoportmunka eredményeként rögzíthetővé vált az éves munkaterv elkészítésének módja, a beszámolási rend, valamint a projektek tervezése, megvalósítása, monitorozása és beszámoltatása.

Az éves munkatervek elkészítésének első lépése az osztályok (az előző év tapasztalataira épített) feladat- és erőforrás-meghatározása, melyet az osztályvezetők készítenek el. Második lépésben felsővezetői értékelés zajlik, miközben a stratégiai célok, partner-igények és szolgáltatási-működési feladatok mentén kirajzolódnak az éves prioritások és fejlesztési projektek, és elkészül a DEENK éves működési tervének többdimenziós mátrixa.

A szervezet működéséről havi/kéthavi osztályvezetői beszámolók és negyedéves felsővezetői jelentések készülnek. Az írásban készülő beszámolók a Könyvtári Tanács minden tagja számára elérhetőek. A jelentés készítői vezetői visszajelzést kapnak szóban és írásban.

A működés monitorozása, értékelése és a vezetői visszajelzés rendszeres vezetői értekezleteken és 1on1 beszélgetéseken zajlik.

A tudatos vezetői működés ezután is meghatározó tényező marad a DEENK-ben. Újabb módszereket próbáltunk ki a számos és szerteágazó feladatunk és az ezekkel kapcsolatos döntési folyamatok, ellenőrzési pontok és határidők követhetőségének biztosítására.

A vezetői folyamatok tekintetében 2023-ra a következő feladatok várnak ránk:

- a vezetői ellenőrzés eszközeinek, módszertanának tudatosítása;
- a folyamatok eredmény-értékelése (célértékek meghatározása);
- priorizálás alapú, tudatos erőforrás-allokáció és elvonás;
- vezetői grémiumok és azok működésének, kompetenciáinak rögzítése;
- kommunikációs folyamatok illesztése.

Szervezetfejlesztés

2022 első félévében az osztály- és csoportvezetők készségfejlesztő tréningen vettek részt, melynek során a vezetői működés kommunikációs elemeinek áttekintése és tudatosítása került fókuszba.

A második félévben a felsővezetők és osztályvezetők képességeit, erősségeit és fejlesztendőit PxT kompetencia-mérés keretében térképeztük fel. A mérést végző szakember egyéni értékeléseket és beszélgetéseket végzett, majd ezek alapján támogatta a vezetői csapatok (stratégiai vezetés, szekciók vezetői, valamint a teljes Könyvtári Tanács) együttműködésének áttekintését, az esetleges elakadások okainak felderítését és feloldási lehetőségek azonosítását.

Feltérképeztük a DEENK dolgozók megélését a munkahelyi szituációról az Emotional Culture Map segítségével. A mérést és értékelést végző minősített szakember

három perspektívából (jelenlegi, elfogadható és ideális) 10 dimenzió (aggodalom, stressz, szervezetlenség, igazságtalanság érzése, kimerültség, elégedettség érzése, jól informáltság, felhatalmazottság, hatékonyság, megbecsültség érzése) mentén segítette a vezetőket és dolgozókat abban, hogy felfedezzük az egyes osztályok erősségét és fejlesztendő területeit.

Az eredményekkel a vezetői csapat, valamint az osztályok szintjén is dolgozunk tovább 2023-ban: azonosítjuk a szükséges beavatkozási pontokat és lehetőségeket, alkalmazzuk azokat, majd újra mérjük az érzelmi állapot változását.

A különböző szintű és típusú, a mérések alapján is azonosított szervezeti jelenségek egyértelműen rámutattak, hogy több figyelmet kell fordítanunk a belső kommunikációra. Az ehhez szükséges csatornák rendelkezésre állnak - most az üzenetek rendszerszintű átadására kell megoldást találnunk. További személyes alkalmak kialakítása is szükségesnek tűnik.

Szeptemberben el is indult a "Tea Gyöngyivel" nevű fórum, ahol a főigazgató és a (nem vezető beosztású) dolgozók 12-13 fős kompániája 90-120 perces könnyed, teázós beszélgetésbe elegyedik a szervezet ügyeiről. A 4-6 hetente rendezett teázásokon a szervezet minden osztályáról találunk képviselőt, a Szabadpolcban pedig fényképes-írásos beszámoló formájában valamennyi dolgozó értesül a történekről.